

เวียงเชียงคำ รวมใจท้องถิ่น แปลงทรัพยากรในดิน สู่วัสดิการชุมชน

โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการ
ด้วยข้อมูลองค์รวมระดับตำบล
ภายใต้โครงการ U2T ตำบลเวียง
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

บทเรียนจาก
การยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบล
โดย “U2T เวียง เชียงคำ”

“โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการ
ด้วยข้อมูลองค์กรระดับตำบล”

ภายใต้โครงการ “มหาวิทยาลัยสู่ตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศ (U2T)”

ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ปี พ.ศ.2564

โดย

คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยพะเยา

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ.2564 ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537

คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ไม่อนุญาตให้คัดลอกทำซ้ำ และดัดแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือฉบับนี้ นอกจากได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น

บรรณาธิการ โดย

ฉัตรทิพย์ ชัยนกรรจ์

เขียนและเรียบเรียง โดย

พิเชษฐ สร้อยวงศ์คำ

สุภาภรณ์ โต๊ะน้อย

ณัฐนันท์ คำฝั้น

กฤษณะ จันนาค

ปภาวิน ปินทะยา

สนับสนุนข้อมูล โดย

ผู้ได้รับการจ้างงานภาคบัณฑิต ภาคประชาชน และภาคนิสิต ภายใต้โครงการ U2T ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

คำนำ

U2T ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ได้ดำเนินงานภายใต้ชื่อโครงการ “ส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์รวมระดับตำบล” ซึ่งมีการกำหนดทิศทางและกิจกรรมการดำเนินงานที่สอดคล้องกันไปกับนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม อันมีเป้าหมายหลักสำคัญ คือ การยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ ภายใต้โครงการ “มหาวิทยาลัยสู่ตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศ”

ทีม U2T ตำบลเวียง ประกอบด้วยผู้คนจากหลากหลายวิถีชีวิตที่ได้เข้ามารวมตัวกันเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยตลอดระยะเวลา 11 เดือนของโครงการ ความมุ่งมั่นและความทุ่มเทของภาคบัณฑิต ภาคประชาชน และภาคนิสิต ได้แสดงออกมาผ่านผลการดำเนินงานและบทเรียนที่จะได้นำเสนอในหนังสือเล่มนี้

เมื่ออ่านหนังสือเล่มนี้จบ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะนึกอยากแวะมาเยี่ยมชมตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ สักครั้งหนึ่ง เพื่อจะได้สัมผัสกับสิ่งที่ถ่ายทอดผ่านตัวอักษรในเล่มนี้ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าของท่านเอง

U2T ตำบลเวียง เชียงคำ

ธันวาคม 2564

สารบัญ

คำนำ.....	1
สารบัญ	2
บทที่ 1 บทนำ	4
1.1. ความเป็นมาของโครงการ.....	4
1.2. วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	5
1.3. กระบวนการดำเนินโครงการ	5
1.4. เป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการ.....	7
1.5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 สถานภาพตำบลก่อนและหลังดำเนินโครงการ	12
2.1. สถานภาพตำบลตาม 16 เป้าหมาย ก่อนเริ่มโครงการ	12
2.2. สถานภาพตำบลตาม 16 เป้าหมาย เมื่อสิ้นสุดโครงการ	23
2.3. เปรียบเทียบสถานภาพตำบลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ.....	28
บทที่ 3 การยกระดับเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในตำบล.....	31
3.1. กิจกรรมยกระดับเศรษฐกิจและสังคม.....	31
3.2. กิจกรรมการจัดเก็บข้อมูลองค์กรร่วมระดับตำบล.....	57
3.3. ผลจากการดำเนินกิจกรรมหลัก.....	61
3.4. เครือข่ายร่วมกันขับเคลื่อนงานเพื่อความยั่งยืนในชุมชน.....	63
บทที่ 4 สรุปผลลัพธ์การพัฒนาเชิงพื้นที่.....	66

4.1. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่เป็นอยู่เดิม	67
4.2. กระบวนการที่ใช้ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในชุมชน.....	70
4.3. สถานการณ์ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม	76
4.4. ผลกระทบและความยั่งยืนของการเปลี่ยนแปลง.....	80
บทที่ 5 สรุปผลการดำเนินโครงการ.....	83
5.1. สรุปเปรียบเทียบผลกับแผนการดำเนินงาน	83
5.2. บทเรียนและองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินงาน	89
ภาคผนวก 1 รายชื่อคณะทำงานโครงการ U2T.....	91

บทที่ 1 บทนำ

1.1. ความเป็นมาของโครงการ

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) ได้ดำเนินโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ โดยมีมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นหน่วยบูรณาการโครงการ (System Integrator) การจัดทำข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชน (Community Big Data) และจ้างนักศึกษาบัณฑิตจบใหม่ และประชาชนทั่วไปร่วมพัฒนาพื้นที่ฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่มีความครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ตามปัญหาและความต้องการของชุมชน

ตำบลเวียงเชียงคำ เป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทที่มีศักยภาพในการยกระดับเศรษฐกิจและอาชีพ และเป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการสวัสดิการชุมชนและการจัดการการเงินชุมชนซึ่งเป็นสองด้านของเหรียญเดียวกัน กล่าวคือ ในขณะที่สวัสดิการชุมชนเป็นเรื่องของการใช้จ่ายเพื่อให้เกิดการดูแลคุ้มครองสวัสดิภาพของคนในชุมชน การจัดการการเงินชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการรายรับรายจ่ายซึ่งต้องมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และโปร่งใส

คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้เล็งเห็นความเป็นไปได้และความสำคัญในการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลในพื้นที่ตำบลเวียง จึงได้ออกแบบโครงการ “การส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์รวมระดับตำบล” ที่มุ่งนำองค์ความรู้ด้านสวัสดิการสังคมไปผสมผสานกับแนวคิดการสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ให้เกิดเป็นกิจกรรมการยกระดับคู่กันในสองมิติ คือ รายได้และความมั่นคงทางสังคม พร้อมกันไปกับการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ของตำบล

1.2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการโดยมีมหาวิทยาลัยเป็น System Integrator ให้เกิดการจ้างงานบัณฑิตใหม่ ผู้ที่ว่างงาน และไม่ได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้าง จากหน่วยงานอื่นของภาครัฐและภาคเอกชน
- 2) เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจและการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของแรงงานนอกระบบในพื้นที่
- 3) เพื่อให้เกิดการจัดทำข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชน (Community Big Data) และการจัดทำข้อมูลราชการในพื้นที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Digitizing Government Data)

1.3. กระบวนการดำเนินโครงการ

การดำเนินโครงการจะมีขั้นตอนตามแผนงานได้กำหนดไว้ อันประกอบด้วย 9 กิจกรรมที่จะตอบสนองเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการได้ (ดูหัวข้อ 1.3.1) และในการดำเนินงานในพื้นที่ ทีมงานได้ออกแบบเทคนิควิธีที่ใช้ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ในลักษณะของกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ (ดูหัวข้อ 1.3.2)

1.3.1. ขั้นตอนการดำเนินงาน

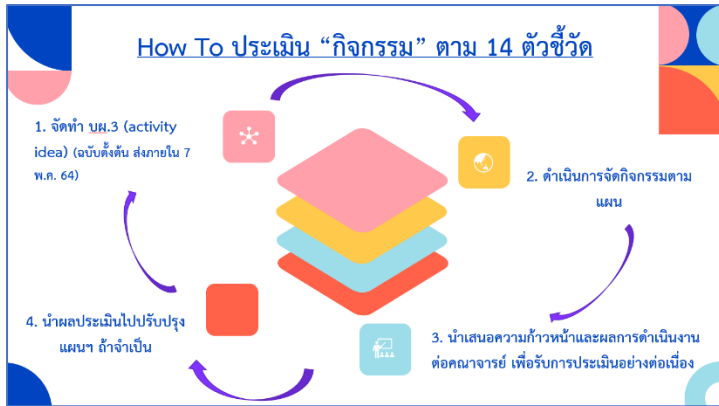
ในระยะ 11 เดือนของโครงการ (ก.พ. - ธ.ค. 64) กิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรมได้ถูกกำหนดให้ดำเนินงานในช่วงเวลาต่างๆ ดังต่อไปนี้

กิจกรรม	วัน เดือน ปี
1. การวางแผนร่วมกันระหว่างบัณฑิต นิสิต และประชาชนที่ได้รับการจ้างงานผ่านโครงการ	เม.ย 2564

กิจกรรม	วัน เดือน ปี
2. การนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชนฯ (การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคมแก่แรงงานนอกระบบ)	ก.ค.-ส.ค. 2564
3. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาแรงงานนอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 1	พ.ค. 2564
4. การสรุปความก้าวหน้าและถอดบทเรียนร่วมกันของบัณฑิต นิสิต และประชาชนที่ได้รับการจ้างงานผ่านโครงการ	ก.ค.-ส.ค. 2564
5. การพัฒนาอาชีพใหม่ฯ (การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อยกระดับอาชีพและเศรษฐกิจในพื้นที่)	มิ.ย.-ส.ค. 2564
6. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาแรงงานนอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 2	ก.ย. 2564
7. การจัดทำสื่อเพื่อการเรียนรู้ด้านสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการเฉพาะพื้นที่	ส.ค.-ต.ค. 2564
8. การถ่ายทอดบทเรียนและความรู้จากการดำเนินโครงการ	ส.ค.-ธ.ค. 2564
9. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาแรงงานนอกระบบและผู้นำด้านสวัสดิการสังคม ครั้งที่ 3	ธ.ค. 2564

1.3.2 เทคนิควิธีที่ใช้ในการพัฒนาเชิงพื้นที่

ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ภายใต้โครงการนี้ ได้นำเทคนิคการพัฒนางานตามแนวคิดของเดมิ่ง คือ PDCA เข้ามาเป็นกรอบในการออกแบบงาน ยกตัวอย่าง เช่น การประเมินกิจกรรมยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่จะมีขั้นตอนที่ประกอบเป็นวงจรแห่งการเรียนรู้ดังแสดงในแผนภาพข้างล่างนี้

นอกจากนี้ ทีม U2T ตำบลเวียง (ภาคบัณฑิตและภาคประชาชน) ที่ทำงานในพื้นที่ ได้ออกแบบเทคนิควิธีการทำงานร่วมกัน ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) มีการนัดประชุมทุกครั้งที่มีงาน
- 2) อธิบายงานให้ทุกคนในกลุ่มมีความเข้าใจและเห็นตรงกัน
- 3) เมื่อแบ่งกลุ่มเสร็จแล้วจัดตั้งหัวหน้าแต่ละกลุ่ม
- 4) จัดหมวดหมู่ของกลุ่มตามความถนัดของแต่ละคน แต่บางงานต้องคละคนกัน เพื่อให้ทุกคนได้แสดงศักยภาพ
- 5) กำหนดวันรวมงานและตรวจทานงานทุกครั้งก่อนส่งให้ AC ประจำตำบลหรืออาจารย์

1.4. เป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการ

การดำเนินโครงการนี้มีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ชุดด้วยกัน ได้แก่ ชุดที่ 1 คือ 16 เป้าหมายศักยภาพตำบล ชุดที่ 2 คือ 14 ตัวชี้วัดภาพรวมกิจกรรมตำบล และชุดที่ 3 คือ 11 เป้าหมายเฉพาะของโครงการ (ดังแสดงในแผนภาพข้างล่างนี้)

ในส่วนของคุณค่าแรก (16 เป้าหมายฯ ดังแสดงในตารางข้างล่าง) เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษาฯ ที่กำหนดให้การดำเนินโครงการจะต้องนำไปสู่การยกระดับสถานภาพของตำบลจากเดิม ซึ่งมีการกำหนดสถานภาพของตำบลออกเป็น 4 ระดับ คือ (1) suffer (2) survive (3) sufficient และ (4) sustain ตามลำดับ ซึ่งแต่ละระดับจะมีจำนวนเป้าหมายที่มีศักยภาพอยู่ในเกณฑ์ผ่านแตกต่างกันออกไป และโครงการจะต้องประเมินเพื่อเปรียบเทียบก่อน-หลังการดำเนินงานว่าแต่ละเป้าหมายผ่านแล้วหรือไม่ อันจะนำไปสู่การสรุปสถานภาพตำบลในท้ายที่สุด

16 เป้าหมายศักยภาพตำบล
1. องค์รชุมชนและตำบลที่สมรรถนะในการจัดการสูง
2. ได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบ
3. ตำบลมีสมรรถนะในการวิเคราะห์วิสาหกิจชุมชนและมีสถาบันการเงินของชุมชน
4. สร้างสัมมาชีพเต็มพื้นที่

16 เป้าหมายศักยภาพตำบล
5. เกษตรพอเพียง อาหารปลอดภัย
6. มีสระน้ำประจำครอบครัว
7. จัดการวิสาหกิจชุมชน
8. ฝึกอบรมทักษะอาชีพ
9. จัดการโครงสร้างพื้นฐานกายภาพสิ่งแวดล้อมพลังงาน
10. ตำบลปลอดภัย
11. พัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบาง
12. ระบบสุขภาพตำบลดูแล
13. ศูนย์เรียนรู้ตำบล
14. ระบบยุติธรรมชุมชน
15. ระบบสื่อสารชุมชน
16. ตำบลทำความดี

สำหรับชุดที่ 2 (14 ตัวชี้วัดภาพรวมกิจกรรมตำบล ดังแสดงในตารางข้างล่าง) เป็นตัวชี้วัดที่ถูกกำหนดโดยกระทรวงการอุดมศึกษา อีกเช่นกัน เพื่อให้การประเมินกิจกรรมการยกระดับมีความเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การดำเนินโครงการ U2T ในภาพรวมได้

14 ตัวชี้วัด ภาพรวม(กิจกรรม) ตำบล
1. โจทย์การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนภายใต้ 16 เป้าหมาย
2. โครงการพัฒนาตำบลและงานที่ชัดเจน
3. ผู้ปฏิบัติการหลักและผู้ขับเคลื่อนปฏิบัติการในพื้นที่
4. เทคโนโลยีและเครื่องมือที่ได้ผลดี
5. นวัตกรรมการแก้ปัญหา(เชิงระบบ เชิงกระบวนการ เชิงเทคนิค)
6. การมีส่วนร่วมของกลุ่มประชากร
7. ผลการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของกลุ่มประชากรเป้าหมาย

14 ตัวชี้วัด ภาพรวม(กิจกรรม) ตำบล
8. เรื่องเด่น
9. คนเด่น
10. ข้อมูล(การสำรวจเฝ้าระวัง COVID)
11. การก่อสร้างตัวเป็นธุรกิจเพื่อสังคม
12. รูปแบบการแก้ปัญหาความยากจนในระดับตำบล
13. รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล
14. แหล่งเรียนรู้ของชุมชนที่มาจากเรื่องเด่น

ชุดที่ 3 (11 เป้าหมายเฉพาะของโครงการ U2T-SPSS ตำบลเวียง) ได้ถูกกำหนดขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับติดตามการดำเนินโครงการนี้ ซึ่งจะได้อธิบายในหัวข้อต่อไป

1.5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อพิจารณา 16 เป้า และ 14 ตัวชี้วัดฯ ของกระทรวงการอุดมศึกษาเป็นฐาน โครงการได้ออกแบบผลที่คาดว่าจะได้รับในลักษณะของเป้าหมายเฉพาะของโครงการ U2T-SPSS ตำบลเวียง จำนวน 11 เป้าหมายด้วยกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

11 เป้าหมายโครงการ U2T-SPSS	รายละเอียด
1. ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับยกระดับ 1 ขึ้น	- ทำให้รายได้ของชุมชนเพิ่มขึ้น - อาชีพที่ได้รับการพัฒนามีความยั่งยืน
2. Google My Maps และแผนที่เดินดิน	100% ของหมู่บ้านทั้งหมด

11 เป้าหมายโครงการ U2T-SPSS	รายละเอียด
3. ผู้รับจ้างได้รับการพัฒนาทักษะ 4 ด้าน	ผลประเมินทักษะ 4 ด้าน
4. หนังสือ 1 เรื่อง	หนังสือที่นำเสนอองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ 1 เรื่อง
5. นิทรรศการ ถ่ายทอดบทเรียน 2 ครั้ง	นิทรรศการในพื้นที่ 2 ครั้งสำหรับการติดตามและประเมินผล
6. วิดีโอแนะนำผลการดำเนินงาน 1 คลิป	VDO แนะนำผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
7. แบบสำรวจ COVID ของกระทรวงการอุดมศึกษาฯ	ทุกเดือนต้องเก็บข้อมูลครัวเรือนให้ได้ร้อยละ 20 ของครัวเรือนทั้งหมด
8. แบบสำรวจข้อมูลสวัสดิการสังคมของโครงการ	เก็บข้อมูลร้อยละ 80 ของครัวเรือนและนำมาวิเคราะห์ผล
9. รายงานสถานภาพตำบลที่ครบถ้วน	ร่างฉบับสมบูรณ์ที่มีข้อมูลทั้ง 16 เป้าหมาย
10. แผนที่เดินดินด้านสวัสดิการสังคม	เก็บให้ครบ 100 % ของหมู่บ้านทั้งหมด
11. ชุมชนเข้าใจและเข้าถึงสวัสดิการสังคมมากขึ้น	จำนวนช่องทางการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมมากขึ้น

ในการนำเสนอเนื้อหาในบทต่อไป จะเป็นการสรุปและถอดบทเรียนเพื่อให้เห็นว่าโครงการได้เกิดผลลัพธ์และองค์ความรู้อะไรบ้างจากการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด

บทที่ 2 สถานภาพตำบลก่อนและหลังดำเนินโครงการ

การประเมินสถานภาพตำบลเป็นองค์ประกอบสำคัญอันหนึ่งของโครงการ U2T ตามนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา ซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องดำเนินการเพื่อติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของตำบลอย่างต่อเนื่องทุกๆ 3 เดือน โดยอาศัยข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการในพื้นที่ รวมไปถึงผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายศักยภาพตำบล 16 เป้าหมาย และผลจากการประเมินตั้งแต่เริ่มต้นโครงการในเดือนกุมภาพันธ์ 2564 จนถึงการประเมินสถานภาพตำบลในครั้งสุดท้ายในเดือนธันวาคม 2564 ของตำบลเวียง สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

2.1. สถานภาพตำบลตาม 16 เป้าหมาย ก่อนเริ่มโครงการ

เทศบาลตำบลเวียง ได้เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาลบ้านทรายตามพระราชบัญญัติ เปลี่ยนแปลงของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นไป มีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 199 บ้านพระนั่งดิน หมู่ 7 ต.เวียง อ.เชียงคำ จ.พะเยา และอยู่ห่างจากจังหวัดพะเยา 78 กิโลเมตร ตำบลเวียงมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ตั้งอยู่บนทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา มีแม่น้ำลาวและลำน้ำเหมืองสาธารณะไหลผ่านตลอดแนวเขตชุมชน ซึ่งคอยหล่อเลี้ยงประชากรและเป็นแหล่งน้ำชั้นดีในการทำเกษตร

ตำบลเวียงมีทั้งหมด 10 หมู่บ้าน ประชากรนับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ แต่เดิมนั้นได้อพยพมาจากจังหวัดน่าน มีทั้งชาวพื้นเมืองและชาวไทยลื้อ ทำให้ชุมชนตำบลเวียงมีวิถีชีวิตและจารีต ประเพณีที่ผสมผสานเข้าด้วยกันอย่างลงตัวและเป็นเอกลักษณ์มาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ อาชีพหลักคือการทำเกษตรกรรมและค้าขาย ในตำบลมีตลาดสด 2 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านทราย (ตลาด

เข้า) และบ้านไชยพรม (ตลาดเย็น) แหล่งท่องเที่ยวประจำตำบลอันเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปคือวัดพระนั่งดิน นอกจากนี้จะมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่อดีตกาลแล้วยังถือว่าเป็นวัดศักดิ์สิทธิ์อยู่คู่บ้านคูเมืองมาช้านาน

2.1.1. สถานภาพตำบลตามข้อมูล TP Map ก่อนเริ่มโครงการ

กระทรวงการอุดมศึกษาฯ ได้เลือก 17 ตัวชี้วัด จาก 31 ตัวชี้วัดของ จปฐ. มาเป็นข้อมูลหลักในการประเมินสถานภาพตำบล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถเข้าถึงได้ผ่าน TPMap อันนำมาสู่การสรุปสถานภาพตำบลก่อนเริ่มโครงการ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลจากการใช้ TPMap

ตัวชี้วัด ที่	คำอธิบาย	จำนวนที่ตก เกณฑ์ตัวชี้วัด (คน)	ด้าน
๑	เด็กแรกเกิดมีน้ำหนัก ๒,๕๐๐ กรัม ขึ้นไป	0	สุขภาพ
๔	ครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน	0	
๕	ครัวเรือนมีการใช้ยาเพื่อบำบัด บรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น อย่างเหมาะสม	0	
๗	คนอายุ ๖ ปีขึ้นไป ออกกำลังกาย อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๓ วันๆละ ๓๐ นาที	0	
๘	ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และบ้านมีสภาพคงทนถาวร	0	ความ เป็นอยู่

ตัวชี้วัด ที่	คำอธิบาย	จำนวนที่ตก เกณฑ์ตัวชี้วัด (คน)	ด้าน
๙	ครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและ บริโภคเพียงพอตลอดปี อย่างน้อย คนละ ๕ ลิตรต่อวัน	0	
๑๐	ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี อย่างน้อยคนละ ๔๕ ลิตรต่อวัน	0	
๑๑	ครัวเรือนมีการจัดการบ้านเรือนเป็น ระเบียบเรียบร้อย สะอาด และถูก สุขลักษณะ	0	
๑๕	เด็กอายุ ๓-๕ ปี ได้รับการเลี้ยงดู เตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน	0	
๑๖	เด็กอายุ ๖-๑๔ ปี ได้รับการศึกษา ภาคบังคับ ๙ ปี	0	การศึกษา
๑๗	เด็กจบชั้น ม.๓ ได้เรียนต่อชั้น ม.๔ หรือเทียบเท่า	0	
๑๙	คนอายุ ๑๕-๕๙ ปี อ่าน เขียน ภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้	0	
๑๙	คนอายุ ๑๕-๕๙ ปี อ่าน เขียน ภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้	0	
๒๐	คนอายุ ๑๕-๕๙ ปี มีอาชีพและ รายได้	0	รายได้
๒๑	คนอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีอาชีพและ รายได้	0	
๒๒	รายได้เฉลี่ยของคนในครัวเรือนต่อปี	12	
๒๗	ผู้สูงอายุ ได้รับการดูแลจาก ครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือ ภาคเอกชน	0	การเข้าถึง บริการรัฐ

ตัวชี้วัด ที่	คำอธิบาย	จำนวนที่ตก เกณฑ์ตัวชี้วัด (คน)	ด้าน
๒๘	ผู้พิการ ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน	0	

ที่มาของข้อมูล: TPMAP database, เข้าถึงเมื่อ 11 ก.พ. 2564

1) สถานภาพด้านสุขภาพ

จากข้อมูลในตารางที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาด้านสุขภาพในตำบลเวียงปรากฏให้ได้ชัดเจนในระดับหนึ่ง เนื่องจากแม้ว่าจำนวนคนที่ตกเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ 1,4,5,7 จากฐานข้อมูล TPMAP เป็น 0 (ศูนย์) แต่เมื่อพิจารณาข้อมูล จปฐ. ปี 2562 ของ อบท. ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพด้านสุขภาพ คือ ตัวชี้วัดที่ 24 และ 25 พบว่า มีครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ 24 (คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา) และ 25 (คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่) ซึ่งมีผลต่อสถานภาพด้านสุขภาพของตำบลได้ นอกจากนี้ สถานบริการด้านสาธารณสุขในพื้นที่มี รพ.สต. คลินิกแพทย์ และร้านขายยา เพียงอย่างละ 1 แห่ง ซึ่งสะท้อนถึงความไม่กระจายตัวของบริการสาธารณสุข

2) สถานภาพด้านความเป็นอยู่

จากข้อมูลในตารางที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาด้านความเป็นอยู่ในตำบลเวียงยังไม่ปรากฏชัดเจนนัก เนื่องจากแม้จำนวนคนที่ตกเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ 8, 9, 10, 11 จากฐานข้อมูล TPMAP และ ข้อมูล จปฐ. ของ อบท. ปี 2562 เป็น 0 (ศูนย์) แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลจากแหล่งอื่นยังมีความแตกต่างกัน จึงยังเป็นประเด็นที่ต้องสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป

3) สถานภาพทางการศึกษา

จากข้อมูลในตารางที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาทางการศึกษาในตำบลเวียงยังไม่ปรากฏชัดเจนนัก เนื่องจากจำนวนคนที่ตกเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ 15, 16, 17, 19 จากฐานข้อมูล TPMAP และ ข้อมูล จปฐ. ของ อบท. ปี 2562 เป็น 0 (ศูนย์) แต่เมื่อพิจารณาประกอบกับจำนวนประชากร จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งจะเป็นฐานของการศึกษาเชิงลึกเพื่อพิจารณาประเด็นการพัฒนาที่อาจนำไปสู่การผลักดันการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่ต่อไป

4) สถานภาพด้านรายได้

จากข้อมูลในตารางที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาด้านรายได้ในตำบลเวียงมีความชัดเจนที่สุดเมื่อเทียบกับสถานภาพของตำบลในด้านอื่นๆ ด้วยเหตุผล 3 ประการ ได้แก่

- (1) จำนวนคนตกเกณฑ์ จปฐ. ในตัวชี้วัดเรื่องรายได้เฉลี่ยของคนในครัวเรือนต่อปี มีอยู่ทั้งหมด 17 คน (ตามข้อมูล TPMAP) และ 12 ครัวเรือน (ตามข้อมูล อบท. 2562) ด้วยกัน
- (2) รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งตำบลมีค่าเฉลี่ยที่ 14,916.07 บาท/เดือน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศไทยซึ่งอยู่ที่ 26,731 บาท/เดือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562) เกือบเท่าตัว
- (3) ครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในเศรษฐกิจนอกระบบ (แรงงานนอกระบบ) ซึ่งส่งผลให้รายได้มีความไม่แน่นอน และส่งผลต่อการตั้งขึ้น ประเด็นการยกระดับรายได้และอาชีพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรได้รับการพิจารณาออกแบบแนวทางการดำเนินโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

5) สถานภาพด้านการเข้าถึงบริการรัฐ

จากข้อมูลในตารางที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาด้านการเข้าถึงบริการรัฐในตำบลเวียงยังไม่ปรากฏชัดเจนนัก เนื่องจากแม้จำนวนคนที่ตกเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ 27 และ 28 จากฐานข้อมูล TPMAP และ ข้อมูล จปฐ. ของ อบท. ปี 2562 เป็น 0 (ศูนย์) แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลจากแหล่งอื่นยังมีความแตกต่างกัน จึงยังเป็นประเด็นที่ต้องสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป

2.1.2. ศักยภาพตำบลตามเป้าหมาย 16 ประการ ก่อนเริ่มโครงการ

เมื่อพิจารณาข้อมูลจาก TP MAP ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นและรวบรวมเบื้องต้น พบว่า ตำบลเวียงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพตามเป้าหมาย 16 ประการ เพียง 2 เป้าหมาย (ดู ตารางที่ 2) หรือจัดได้ว่ายังเป็นตำบลที่ยังไม่สามารถอยู่รอดได้ ทั้งนี้ อาจเนื่องด้วยข้อมูลที่ยังไม่สมบูรณ์หรือสถานการณ์การจัดการในพื้นที่ที่ยังต้องการการสนับสนุนในหลากหลายด้าน อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ คือ การที่ตำบลเวียงมีองค์กรชุมชน/ตำบลที่มีสมรรถนะในการจัดการสูงและมีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น

ตารางที่ 2 การประเมินศักยภาพตำบลตามเป้าหมาย ๑๖ ประการ ก่อนเริ่มโครงการ

ข้อ ที่	เป้าหมาย ๑๖ ประการ	✓เป็นตาม เป้าหมาย*	สภาพปัญหา
๑	องค์กรชุมชน ตำบล มีสมรรถนะในการ จัดการสูง	✓	-

ข้อ ที่	เป้าหมาย ๑๖ ประการ	✓เป็นตาม เป้าหมาย*	สภาพปัญหา
๒	การจัดสรรทรัพยากร อย่างเป็นระบบ	X	การจัดสรรทรัพยากรในตำบล เวียงมี ทต.เวียง เป็นกลไกสำคัญ ในการกำหนดนโยบายซึ่งจะมีการ ดำเนินงานควบคู่กันไปกับท้องที่ และหน่วยงานต่างๆ ซึ่งหากมีการ จัดการข้อมูลที่เป็นระบบมากขึ้น จะช่วยให้เห็นภาพของการจัดสรร ทรัพยากรในตำบลเวียงอย่างเป็น ระบบได้มากขึ้น ดังนั้น เป้าหมาย นี้จึงเป็นเป้าหมายที่โครงการ U2T มุ่งดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา และยกระดับเศรษฐกิจและสังคม ของตำบล
๓	ความสามารถวิเคราะห์ รายรับ - รายจ่าย	X	การวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย เป็น โจทย์ที่ทำหายของตำบลเวียง แต่ ด้วยศักยภาพของชุมชนที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน หากประกอบเข้าด้วยกัน กับกิจกรรมของโครงการ U2T จะ ช่วยให้เป้าหมายการพัฒนาด้านนี้ ถูกยกระดับขึ้นได้
๔	สัมมาชีพเต็มพื้นที่	X	ยังไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบ
๕	เกษตรทฤษฎีใหม่	X	แม้การดำเนินงานด้านนี้ในตำบล เวียงจะยังไม่ชัดเจน แต่ด้วย กิจกรรมภายใต้โครงการ U2T จะ มุ่งยกระดับผลิตภัณฑ์ทางการ

ข้อ ที่	เป้าหมาย ๑๖ ประการ	✓เป็นตาม เป้าหมาย*	สภาพปัญหา
			เกษตรที่สอดคล้องกับแนวคิด เกษตรทฤษฎีใหม่ได้
๖	สระน้ำประจำ ครอบครัว	X	ยังไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบ
๗	การจัดการวิสาหกิจ	X	ยังไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบ
๘	การฝึกอบรมทักษะ อาชีพ	X	แม้การพัฒนาอาชีพเป็นเป้าหมาย สำคัญของการพัฒนาตำบลเวียง แต่เมื่อพิจารณาทักษะอาชีพที่มี อยู่ในตำบลในปัจจุบัน ยังจำกัดอยู่ เฉพาะทักษะอาชีพแบบดั้งเดิม ซึ่ง อาจทำให้การสร้างรายได้และการ แข่งขันในตลาดเป็นไปได้ยาก ดังนั้น เป้าหมายนี้จึงเป็น เป้าหมายที่โครงการ U2T มุ่ง ดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา และยกระดับเศรษฐกิจและสังคม ของตำบล
๙	การจัดการโครงสร้าง พื้นฐาน	✓	-
๑๐	ตำบลปลอดภัย	X	ยังไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบ
๑๑	พัฒนาคุณภาพกลุ่ม เปราะบาง	X	ยังไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบ
๑๒	ระบบสุขภาพตำบล	X	ยังไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบ

ข้อ ที่	เป้าหมาย ๑๖ ประการ	✓เป็นตาม เป้าหมาย*	สภาพปัญหา
๑๓	ศูนย์เรียนรู้ตำบล	X	ยังไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบ
๑๔	ระบบความยุติธรรม ชุมชน	X	ยังไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบ
๑๕	ระบบสื่อสารชุมชน + สื่อดิจิทัล	X	ยังไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบ
๑๖	ตำบลทำความดี	X	ยังไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบ
เป็นไปตามเป้าหมาย		2	

หมายเหตุ * ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในเป้าหมายที่บรรลุแล้ว ทั้งที่มีอยู่เดิม หรือ จากการดำเนินการ

บรรลุ ๐ - ๗ เป้าหมาย เป็นตำบลที่ยังไม่สามารถอยู่รอด

บรรลุ ๘ - ๑๐ เป้าหมาย เป็นตำบลที่อยู่รอด

บรรลุ ๑๑ - ๑๓ เป้าหมาย เป็นตำบลมุ่งสู่ความพอเพียง

บรรลุ ๑๔ - ๑๖ เป้าหมาย เป็นตำบลมุ่งสู่ความยั่งยืน

2.1.3. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย/ครัวเรือนเพื่อการพัฒนา

จากข้อมูล จปฐ. ปี 2562 พบว่า มีครัวเรือน/คนที่ตกเกณฑ์ตัวชี้วัด จปฐ. 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 22 (รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อปี) ตัวชี้วัดที่ 24 (คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา) ตัวชี้วัดที่ 25 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่) ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย/ครัวเรือนเพื่อการพัฒนาได้ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลจำนวนครัวเรือน/คนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. จำแนกรายหมู่บ้าน ตัวชี้วัดที่ 22 เรื่อง รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อปี

หมู่บ้านที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน ที่ตกเกณฑ์	จำนวนคนที่ตก เกณฑ์
1	บ้านปี่	0	0
2	บ้านค้อ	0	0
3	บ้านทราย	3	6
4	บ้านลำ	1	1
5	บ้านไชยพรม	0	0
6	บ้านเวียง	0	0
7	บ้านพระนั่งดิน	2	4
8	บ้านดอนไชย	2	2
9	บ้านดอนแก้ว	4	8
10	บ้านปี่ใหม่	0	0
รวมจำนวน		12	21

ตารางที่ 4 ข้อมูลจำนวนครัวเรือน/คนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. จำแนกรายหมู่บ้าน
ตัวชี้วัดที่ 24 เรื่อง คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา

หมู่บ้านที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนที่ ตกเกณฑ์	จำนวนคนที่ตก เกณฑ์
1	บ้านปี่	3	3
2	บ้านค้อ	4	4
3	บ้านทราย	0	0
4	บ้านลำ	6	6
5	บ้านไชยพรม	1	1
6	บ้านเวียง	16	16
7	บ้านพระนั่งดิน	64	71

หมู่บ้านที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนที่ ตกเกณฑ์	จำนวนคนที่ตก เกณฑ์
8	บ้านดอนไชย	19	19
9	บ้านดอนแก้ว	0	0
10	บ้านป่าใหม่	6	6
รวมจำนวน		119	126

ตารางที่ 5 ข้อมูลจำนวนครัวเรือน/คนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. จำแนกรายหมู่บ้าน
ตัวชี้วัดที่ 25 เรื่อง คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่

หมู่บ้านที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนที่ ตกเกณฑ์	จำนวนคนที่ตก เกณฑ์
1	บ้านป่า	0	0
2	บ้านค้อ	0	0
3	บ้านทราย	0	0
4	บ้านลำ	0	0
5	บ้านไชยพรม	3	3
6	บ้านเวียง	0	0
7	บ้านพระนั่งดิน	24	25
8	บ้านดอนไชย	0	0
9	บ้านดอนแก้ว	0	0
10	บ้านป่าใหม่	0	0
รวมจำนวน		27	28

2.2. สถานภาพตำบลตาม 16 เป้าหมาย เมื่อสิ้นสุดโครงการ

สถานภาพตำบลเรียงตาม 16 เป้าหมาย ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นในอย่างน้อย 2 ประการ คือ ศักยภาพของตำบลได้รับการยกระดับ (ดูหัวข้อที่ 2.2.1) และกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนา (ดูหัวข้อที่ 2.2.2)

2.2.1. ศักยภาพตำบลตามเป้าหมาย 16 ประการ เมื่อสิ้นสุดโครงการ

จากการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดของโครงการ พบว่า ศักยภาพของตำบลได้รับการพัฒนาขึ้น โดยได้มีการเพิ่มจำนวนของเป้าหมายที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจากเดิมในช่วงเริ่มโครงการ จำนวน 2 เป้าหมาย เป็นผ่านเกณฑ์จำนวน 11 เป้าหมาย ในช่วงสิ้นสุดโครงการ ซึ่งแต่ละเป้าหมายมีสภาพปัญหา/สภาพความสำเร็จแตกต่างกันออกไป ดังแสดงในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 6 การประเมินศักยภาพตำบลตามเป้าหมาย 16 ประการ เมื่อสิ้นสุดโครงการ

ข้อ ที่	เป้าหมาย ๑๖ ประการ	✓เป็นตาม เป้าหมาย*	สถานภาพ
๑	องค์กรชุมชน ตำบล มีสมรรถนะในการ จัดการสูง	✓	เทศบาลตำบลเวียงและสถาบัน การจัดการเงินทุนตำบลเวียง มี สมรรถนะในการจัดการงานเพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย
๒	การจัดสรรทรัพยากร อย่างเป็นระบบ	✓	การจัดสรรทรัพยากรในตำบลเวียง มี ทด.เวียง เป็นกลไกสำคัญในการ กำหนดนโยบายซึ่งจะมีการ ดำเนินงานควบคู่กันไปกับท้องที่

ข้อ ที่	เป้าหมาย ๑๖ ประการ	✓เป็นตาม เป้าหมาย*	สถานภาพ
			และหน่วยงานต่างๆ และจากการดำเนินโครงการ U2T ที่ผ่านมา ได้นำความรู้ และทักษะการเพิ่มพูนทรัพยากรธรรมชาติมาต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าและรายได้ อย่างเหมาะสม เกิดเป็นทรัพยากรหมุนเวียนอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นระบบขึ้นได้
๓	ความสามารถวิเคราะห์ รายรับ - รายจ่าย	✓	การวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย เป็นโจทย์ที่ทำหายของตำบลเวียง แต่ด้วยศักยภาพของชุมชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน ประกอบเข้าด้วยกันกับกิจกรรมของโครงการ U2T ที่มีการอบรมเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การสร้างเศรษฐกิจ จัดอบรมความรู้เพื่อให้วิสาหกิจมีทักษะการจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ ทำให้เป้าหมายการพัฒนาด้านนี้ถูกยกระดับขึ้นได้
๔	สัมมาชีพเต็มพื้นที่	✓	เนื่องจากชุมชนมีการทำอาชีพหลากหลาย แต่ยังขาดสัมมาชีพที่สามารถทำได้ด้วยตัวเอง ทางโครงการจึงนำลงพัฒนาอาชีพที่สามารถต่อยอดเป็นอาชีพหลัก

ข้อ ที่	เป้าหมาย ๑๖ ประการ	✓เป็นตาม เป้าหมาย*	สถานภาพ
			และอาชีพเสริม โดยนำทรัพยากร ในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ด้วยการพัฒนาสัมมาชีพด้านการ ปลูกและแปรรูปตะไคร้หอมที่ ครอบคลุมสมาชิกชุมชนในทุก พื้นที่ของตำบลเวียง ทำให้ เป้าหมายนี้ได้รับการยกระดับจาก โครงการนี้ในท้ายที่สุด
๕	เกษตรพอเพียงและ อาหารปลอดภัย	X	เนื่องจากผลิตภัณฑ์และสัมมาชีพที่ ได้รับการพัฒนามีจุดเน้นที่การ ยกระดับคุณภาพการแปรรูป ตะไคร้หอม ทำให้เป้าหมายนี้ยังไม่ อาจสรุปได้ว่าผ่านการประเมิน
๖	สระน้ำประจำ ครอบครัว	X	ยังไม่ปรากฏผลการพัฒนาที่ ชัดเจน
๗	การจัดการวิสาหกิจ	✓	จากการดำเนินงานของ U2T ทำให้เกิดแนวทางการพัฒนาและ จัดการวิสาหกิจที่ชัดเจนขึ้นใน หลายกลุ่ม ส่งผลให้เกิดการ ยกระดับเป้าหมายนี้ขึ้นได้
๘	การฝึกอบรมทักษะ อาชีพ	✓	ทักษะอาชีพที่สำคัญและจำเป็น ของชุมชนในตำบลเวียงได้รับการ ยกระดับผ่านกิจกรรมการอบรม และการติดตามดูแลโดยผู้ได้รับ การจ้างงานภายใต้โครงการ U2T ซึ่งเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน

ข้อ ที่	เป้าหมาย ๑๖ ประการ	✓เป็นตาม เป้าหมาย*	สถานภาพ
๙	การจัดการโครงสร้าง พื้นฐาน ภายภาพ สิ่งแวดล้อม พลังงาน	✓	การดำเนินโครงการค้ำึงถึงการ ยกระดับเศรษฐกิจและสังคมใน ตำบลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และได้มีการจัดการข้อมูลด้าน ภายภาพต่างๆ ผ่านการจัดเก็บ ข้อมูล CBD ทำให้เป้าหมายนี้มี ผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน
๑๐	ตำบลปลอดภัย	X	ยังไม่ปรากฏผลการพัฒนาที่ ชัดเจน
๑๑	พัฒนาคุณภาพกลุ่ม เปราะบาง	✓	กลุ่มเปราะบางที่ได้รับการ ยกระดับคุณภาพชีวิตผ่าน โครงการนี้คือ กลุ่มผู้สูงอายุและ กลุ่มแรงงานนอกระบบ ที่เข้าถึง โอกาสในการทำงานและสวัสดิการ สังคมได้จำกัด ซึ่งโครงการนี้ได้ ดำเนินการทั้งในส่วนของ ยกระดับอาชีพและสวัสดิการ สังคมให้กับกลุ่มเปราะบางที่ได้ กล่าวไป
๑๒	ระบบสุขภาพตำบล	X	แม้ในตำบลมีโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพระดับตำบล (รพสต.) อสม. ประจำหมู่บ้าน ซึ่งทำให้คนใน ชุมชนสามารถเข้าถึงการบริการ ทางสุขภาพได้ง่าย แต่จากการ ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการ ยัง

ข้อ ที่	เป้าหมาย ๑๖ ประการ	✓เป็นตาม เป้าหมาย*	สถานภาพ
			ไม่ได้นำไปสู่ผลการพัฒนาในด้านนี้ ที่ชัดเจน
๑๓	ศูนย์เรียนรู้ตำบล	✓	กลุ่มผู้ปลูกและแปรรูปตะไคร้หอม สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ของ ตำบลเวียงได้
๑๔	ระบบความยุติธรรม ชุมชน	X	ยังไม่ปรากฏผลการพัฒนาที่ ชัดเจน
๑๕	ระบบสื่อสารชุมชน + สื่อดิจิทัล	✓	ตำบลเวียงเป็นชุมชนที่สามารถ เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ จึงมีการ สื่อสารผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่ง ประกอบไปด้วยไลน์กลุ่มของ ชุมชนหรือไลน์ส่วนตัวของผู้นำ ชุมชน และผู้ได้รับการจ้างงาน ภายใต้โครงการ U2T ยังได้ พัฒนาการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร ของโครงการและตำบลผ่าน ช่องทางออนไลน์เพิ่มเติม ทำให้ เกิดการพัฒนาระบบสื่อสารภายใน ตำบลขึ้น
๑๖	ตำบลทำความดี	✓	กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้ โครงการได้ทำให้เกิดการดูแลและ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็น ส่วนหนึ่งของการพัฒนาตำบลทำ ความดี
เป็นไปตามเป้าหมาย		11	

หมายเหตุ * ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในเป้าหมายที่บรรลุแล้ว ทั้งที่มีอยู่เดิม หรือ จากการดำเนินการ

บรรลุ ๐ - ๗ เป้าหมาย เป็นตำบลที่ยังไม่สามารถอยู่รอด

บรรลุ ๘ - ๑๐ เป้าหมาย เป็นตำบลที่อยู่รอด

บรรลุ ๑๑ - ๑๓ เป้าหมาย เป็นตำบลมุ่งสู่ความพอเพียง

บรรลุ ๑๔ - ๑๖ เป้าหมาย เป็นตำบลมุ่งสู่ความยั่งยืน

2.2.2. ผลลัพธ์การพัฒนากลุ่มเป้าหมาย หลังการดำเนินโครงการ

ในช่วงเริ่มต้นโครงการ ได้มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาตามตัวชี้วัด จปฐ. ที่ 22 (รายได้), 24 (ดื่มสุรา) และ 25 (สูบบุหรี่) ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นที่มีจำนวนคน/ครัวเรือนตกเกณฑ์มากเป็นอันดับต้นๆ ของตำบลเวียง อย่างไรก็ตามระหว่างการดำเนินโครงการ ทีม U2T ตำบลเวียงพบว่า ประเด็นด้านรายได้เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขผ่านกลไกชุมชนที่สำคัญคือกลุ่มผู้สูงอายุและเกษตรกร จึงได้ปรับกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาเป็นกลุ่มอาชีพของผู้สูงอายุที่ทำการปลูกและแปรรูปตะไคร้หอม ดังจะได้นำเสนอผลของการจัดกิจกรรมต่างๆ ในบทต่อไป

2.3. เปรียบเทียบสถานภาพตำบลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ

ในช่วงเริ่มต้นถึงกลางทางของการดำเนินงาน โครงการได้เข้าไปสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลต่างๆทำให้สามารถเก็บข้อมูลตกหล่นที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อชุมชนได้หลังจากที่โครงการเข้ามาดำเนินงานในพื้นที่ชุมชนตำบลเวียงทำให้ความสามารถและศักยภาพต่างๆของตำบลเพิ่มมากขึ้น โดยทีม U2T ตำบลเวียงได้สรุปประเด็นข้อมูลที่มีการปรับแก้ที่สำคัญ ดังแสดงในตารางข้างล่างนี้

ประเด็น	ก่อนดำเนินโครงการ	ระหว่างดำเนินโครงการ
1. รายได้เฉลี่ยของคนในครัวเรือนต่อปี	ตกเกณฑ์สำรวจ 17 คน	ตกเกณฑ์สำรวจ 12 คน
2. คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา	0	สำรวจเพิ่มเป็น 126 คน
3. คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	0	สำรวจเพิ่มเป็น 28 คน
4. สถานภาพด้านการศึกษา	สำรวจพบว่าส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา	สำรวจพบว่าส่วนใหญ่จบชั้นการศึกษาภาคบังคับและสามารถเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาตามฐานะครอบครัว
5. รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน	15,000 บาทต่อเดือน	36,000 บาทต่อเดือน

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสถานภาพตำบลก่อน-หลังดำเนินโครงการตามเป้าหมายการยกระดับศักยภาพตำบล 16 เป้าหมาย สามารถสรุปได้ว่า ตำบลเวียงได้รับการยกระดับจากตำบลที่ยังไม่สามารถอยู่รอดได้ในช่วงเริ่มโครงการ เนื่องจากมีเป้าหมายที่ผ่านเพียง 2 เป้าหมาย กลายเป็นตำบลมุ่งสู่ความพอเพียงในช่วงหลังดำเนินโครงการ เนื่องจากมีเป้าหมายที่ผ่านจำนวน 11 เป้าหมาย ดังแสดงในตารางข้างล่างนี้

ประเด็น	ก่อนดำเนินโครงการ	หลังดำเนินโครงการ
1. องค์กรชุมชน ตำบล มีสมรรถนะในการจัดการสูง	✓	✓
2. การจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นระบบ	X	✓

ประเด็น	ก่อนดำเนินโครงการ	หลังดำเนินโครงการ
3. ความสามารถวิเคราะห์ รายรับ - รายจ่าย	X	✓
4. สัมมาชีพเต็มพื้นที่	X	✓
5. เกษตรทฤษฎีใหม่	X	X
6. สระน้ำประจําครอบครัว	X	X
7. การจัดกาวิสาหกิจ	X	✓
8. การฝึกอบรมด้านสังคม	X	✓
9. การจัดการโครงสร้างพื้นฐาน	✓	✓
10. ตำบลปลอดภัย	X	X
11. พัฒนาคุณภาพกลุ่มเปราะบาง	X	✓
12. ระบบสุขภาพตำบล	X	X
13. ศูนย์เรียนรู้ตำบล	X	✓
14. ระบบความยุติธรรมชุมชน	X	X
15. ระบบสื่อสารชุมชน + สื่อดิจิทัล	X	✓
16. ตำบลทำความดี	X	✓

กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การดำเนินโครงการ U2T ตำบลเวียง ได้ทำให้เกิดการยกระดับตำบลเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 9 เป้าหมาย อันได้แก่ เป้าหมายที่ 2-4, 7-8, 11, 13 และ 15-16 นั่นเอง

บทที่ 3 การยกระดับเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในตำบล

โครงการ U2T ในตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา มีการดำเนินงานที่จำแนกได้ 2 ส่วนหลัก คือ กิจกรรมยกระดับเศรษฐกิจและสังคม (ดูหัวข้อที่ 3.1) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมโดยตรง และ กิจกรรมการจัดเก็บข้อมูลตามนโยบายของ อว. (ดูหัวข้อที่ 3.2) ซึ่งเป็นโจทย์ที่ต้องดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวง อว. อันเป็นฐานสำคัญประกอบการพัฒนาและออกแบบกิจกรรมภายใต้โครงการ U2T ในช่วงระหว่างทางด้วย

จากกิจกรรมหลักทั้งสอง ได้ทำให้เกิดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม (ดูหัวข้อที่ 3.3) ควบคู่ไปกับการสร้างเสริมเครือข่ายการทำงาน (ดูหัวข้อที่ 3.4) ที่เอื้อต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในตำบลเวียง อันนำไปสู่การสรุปบทเรียนว่าด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ได้ในบทที่ 4 ต่อไป

3.1. กิจกรรมยกระดับเศรษฐกิจและสังคม

กิจกรรมหลักที่มุ่งยกระดับเศรษฐกิจและสังคมในตำบลเวียงโดยตรง ได้เน้นไปที่ความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภายในชุมชนกับการส่งเสริมสวัสดิการสังคมในตำบล กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์ของตำบลเวียง คือ “ผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอม” ซึ่งผ่านกระบวนการที่ออกแบบ ดำเนินงาน และสรุปบทเรียนเพื่อถ่ายทอดออกมาเป็นกิจกรรมทั้งในรูปแบบการอบรมการพัฒนาสมาชิกและการส่งเสริมการจัดทำและแปรรูปผลิตภัณฑ์ (ดังอธิบายในหัวข้อ 3.1.1)

แผนภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนกระบวนการการจัดกิจกรรมยกระดับเศรษฐกิจ และสังคม

รองลงมาจะเป็นกิจกรรมการนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชนฯ ที่เป็นการดำเนินกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับสวัสดิการภายในชุมชน เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคมแก่แรงงานนอกระบบ การเก็บข้อมูลด้านสวัสดิการ เป็นต้น (ดังอธิบายในหัวข้อ 3.1.2) จากนั้นจะเป็นการอธิบายถึงการสร้างและพัฒนา Creative Economy (หัวข้อ 3.1.3) การส่งเสริมด้านส่งเสริมและการเพิ่มรายได้หมุนเวียนให้แก่ชุมชน (Circular Economy) (หัวข้อ 3.1.4) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1. การพัฒนาสัมมาชีพและการสร้างอาชีพใหม่

ตำบลเวียงเป็นพื้นที่ที่มีการเกษตรเป็นอาชีพหลักของประชากร ซึ่งทำให้ทีม U2T ตำบลเวียง ค้นพบอาชีพใหม่ที่มีศักยภาพที่จะช่วยยกระดับทั้งเศรษฐกิจและสังคมไปพร้อมกันได้ คือ การสร้างอาชีพจากการปลูกและแปรรูปตะไคร้หอม ซึ่งทีม U2T ตำบลเวียง ได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพจำนวน 2 ครั้ง และได้มีการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) กิจกรรมอบรมพัฒนาอาชีพครั้งที่ 1

ในกิจกรรมการอบรมพัฒนาอาชีพครั้งที่ 1 นี้เป็นการจัดอบรมให้แก่ผู้ที่สนใจในการสร้างอาชีพเสริม เพื่อเป็นการยกระดับอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้แก่กลุ่มผู้สนใจ ผ่านองค์ความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่มีการต่อยอดและมีศักยภาพเพียงพออยู่แล้วในพื้นที่ตำบล ซึ่งมีการจัดอบรม ณ ศาลาอเนกประสงค์ วัดดอนไชย หมู่ที่ 8 ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ในวันที่ 10 กรกฎาคม 2564 โดยเป็นการจัดอบรมตลอดทั้งวันดำเนินการโดยทีม U2T ตำบลเวียง ซึ่งรับหน้าที่เป็นทั้งวิทยากรและผู้จัดกิจกรรม ทั้งนี้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุและผู้สนใจจำนวน 50 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เพื่อยกระดับอาชีพ รายได้ และเศรษฐกิจในพื้นที่
- 2) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์และพัฒนาทักษะอาชีพใหม่ในพื้นที่ตำบลเวียง
- 3) เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลเวียง

โดยภายในกิจกรรมมีการให้ความรู้ทางด้านวิชาการในเรื่องของตะไคร้หอม และได้มีการสาธิตการแปรรูปตะไคร้หอมให้กลายเป็นสเปรย์ไล่ยุงกลิ่นตะไคร้หอมเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นและเข้าใจ

รูปภาพการจัดกิจกรรมการอบรมพัฒนาอาชีพครั้งที่ 1

และมีการทดสอบความรู้ความเข้าใจในเรื่องผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมก่อนและหลังเพื่อประเมินความรู้และเข้าใจอีกด้วยและพบว่าผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นกว่าร้อยละ 80 สะท้อนให้เห็นถึงว่าการจัดอบรมครั้งนี้

เป็นไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ในช่วงท้ายยังมีการเชิญชวนให้ผู้เข้าอบรมมาร่วมกัน
ปลูกต้นตะไคร้ที่บ้านของตนและเชิญชวนมาร่วมกลุ่มการทำผลิตภัณฑ์โดยการ
แจกต้นตะไคร้ให้ไปทดลองปลูกกันที่บ้านอีกด้วย

ผลการประเมินความรู้ก่อนและหลังการอบรมครั้งที่ 1

ซึ่งในการจัดอบรมครั้งนี้ คาดหวังว่าจะก่อให้เกิดการยกระดับอาชีพ
รายได้ และเศรษฐกิจของกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ที่ได้รับองค์ความรู้เหล่านี้เพื่อ
สามารถที่จะนำไปประกอบเป็นอาชีพเสริมและสร้างรายได้เสริมได้

2) กิจกรรมอบรมพัฒนาอาชีพครั้งที่ 2

การอบรมพัฒนาอาชีพครั้งที่ 2 เป็นเหมือนภาคต่อของการอบรม
พัฒนาอาชีพในครั้งที่ 1 จัดขึ้นในวันที่ 18 กรกฎาคม 2564 ณ ศาลา
อเนกประสงค์วัดดอนไชย หมู่ที่ 8 ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา มี
ผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการจัดจำหน่ายทางออนไลน์
และการคำนวณต้นทุนของ ผลิตภัณฑ์
2. การแปรรูปประสบการณ์เกี่ยวกับการทำธุรกิจส่วนตัวจาก
วิทยาการ

ลักษณะกิจกรรมเป็นการพัฒนาและต่อยอดด้านธุรกิจ โดยมีการทดสอบความรู้ความเข้าใจในทางธุรกิจทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อตรวจสอบศักยภาพในการทำธุรกิจของกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นมีการบรรยายพิเศษจากวิทยากรผู้มีประสบการณ์ด้านธุรกิจกับท้องถิ่น โดยมีการสอนเทคนิควิธีการในการทำธุรกิจจากผลิตภัณฑ์ จากนั้นก็ได้มีการทดสอบความรู้หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมเพื่อวัดผลการทำกิจกรรม โดยพบว่า ร้อยละ 90 ของผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจในการต่อยอดธุรกิจมากขึ้น และกิจกรรมสุดท้ายเป็นการเล่นเกมการออกแบบและต่อยอดการทำผลิตภัณฑ์จากสเปรย์ตะไคร้หอมเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งหลังจากเล่นเกมนี้จึงทำให้เกิด “สเปรย์แอลกอฮอล์ต้านโควิดกลืนตะไคร้หอม” นั่นเอง

รูปภาพการจัดกิจกรรมการอบรมพัฒนาสัมมาชีพครั้งที่ 2

การจัดกิจกรรมครั้งนี้ต้องการให้ชุมชนเกิดองค์ความรู้ในการทำธุรกิจทั้งการขายในรูปแบบอื่นเพื่อหาช่องทางตลาดใหม่ๆ การคำนวณต้นทุน กำไรจากการ ทำผลิตภัณฑ์ ผ่านการทำกิจกรรมและผ่านการถ่ายทอดจากประสบการณ์ของวิทยากรที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้เสริม

รูปภาพการจัดกิจกรรมการอบรมพัฒนาสัมมาชีพครั้งที่ 2

ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม

สเปรย์ตะไคร้หอมไล่ยุง

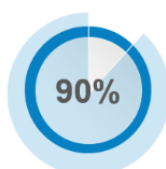
สเปรย์แอลกอฮอล์ตะไคร้หอม

การประเมินความรู้ก่อนและหลังการอบรม

การอบรมครั้งที่ 2

ก่อนอบรม

หลังอบรม

3) การถ่ายทอดบทเรียนและความรู้จากการดำเนินโครงการ

กิจกรรมการถ่ายทอดบทเรียนและความรู้จากการดำเนินโครงการ หรือนิทรรศการของลำยองดี 4 ตำบล เป็นกิจกรรมการถ่ายทอดบทเรียนและการเผยแพร่องค์ความรู้ต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการทำโครงการ U2T โดยจัดเป็นลักษณะกิจกรรมนิทรรศการถ่ายทอดบทเรียนให้ทั้งบุคคลภายในและบุคคลภายนอกพื้นที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนบทเรียนและความรู้ซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังมีผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่ได้รับการพัฒนาจากโครงการอีกด้วย วัตถุประสงค์หลักของกิจกรรม คือ

- 1) เพื่อถ่ายทอดบทเรียนและความรู้จากการดำเนินโครงการ
- 2) เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ถูกจ้างของโครงการและนำไปต่อยอดในอนาคต

จัดขึ้นระหว่างวันที่ 10-11 ธันวาคม 2564 ณ ลานอเนกประสงค์เทศบาลเมืองพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีผู้เข้าร่วมนิทรรศการจากในและนอกพื้นที่ เป้าหมาย 50 คน

ภาพกิจกรรมการถ่ายทอดบทเรียน

3.1.2. การนำองค์ความรู้หรือความเชี่ยวชาญไปช่วยบริการชุมชน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า องค์ความรู้สำคัญที่คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้นำไปใช้ในการบริการชุมชน คือ องค์ความรู้ด้านสวัสดิการสังคมที่ได้นำไปใช้เป็นฐานในการออกแบบกิจกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการในตำบลเวียง โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นมี 2 ลักษณะ คือ (1) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องสวัสดิการสังคม และ (2) กิจกรรมการสำรวจข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมระดับครัวเรือนในพื้นที่

นอกจากนี้ การนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชนของโครงการนี้ยังรวมไปถึงการที่บัณฑิตและประชาชนที่ได้รับการจ้างงานนำความรู้และประสบการณ์ของตนมาประยุกต์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการดำเนินงานต่างๆ ภายใต้โครงการอีกด้วย ดังจะได้อธิบายในหัวข้อย่อยที่ (3) ของหัวข้อนี้ต่อไป

1. การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคมแก่แรงงานนอกระบบ

การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของคนในชุมชน เป็นอีกหนึ่งเป้าหมายของโครงการที่พยายามผลักดันเพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของคนในชุมชนผ่านสวัสดิการสังคม การจัดอบรมนี้จึงเป็นการสร้างองค์ความรู้ให้แก่คนในชุมชน เพื่อบ่งชี้ถึงความสำคัญของสวัสดิการสังคมที่มีความใกล้ตัวและก็เป็นเรื่องยากหากไม่มีความรู้และไม่วางแผนจัดการทางการเงินทางทีม U2T ตำบลเวียงจึงได้จัดกิจกรรมดังกล่าวขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์คือ

- 1) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคมแก่แรงงานนอกระบบ
- 2) เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้เกิดประโยชน์ในอนาคตสำหรับแรงงานนอกระบบได้

- 3) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคม
- 4) เพื่อก่อให้เกิดสวัสดิการชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและระดับตำบล

การจัดกิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 กิจกรรมการนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชนฯ (การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคมแก่แรงงานนอกระบบ) จัดขึ้นเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2564 กลุ่มเป้าหมาย 30 คน แบ่งเป็นแรงงานนอกระบบ จำนวน 10 คน และกลุ่มผู้สูงอายุที่จัดทำตะไคร้หอม จำนวน 20 คน ณ ศาลาเนกประสงค์วัดดอนไชย หมู่ที่ 8 ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ครั้งที่ 2 กิจกรรมการนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชนฯ (การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านสวัสดิการชุมชนแก่แรงงานนอกระบบและวิสาหกิจชุมชน) จัดขึ้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2564 กลุ่มเป้าหมาย 30 คน แบ่งเป็นแรงงานนอกระบบ จำนวน 10 คน และกลุ่มผู้สูงอายุที่จัดทำตะไคร้หอม จำนวน 20 คน ณ ศาลาเนกประสงค์วัดดอนไชย หมู่ที่ 8 ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

กิจกรรมที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างทีม MeSittthi ร่วมกับทีม U2T ตำบลเวียง กิจกรรมหลักเป็นการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ให้แก่คนในชุมชน เช่น ด้านสวัสดิการการคลอดบุตร ด้านสุขภาพ ด้านการเจ็บป่วยและด้านเสียชีวิต เป็นต้น และมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการเงิน ผ่านการบรรยายและการเล่นเกมต่างๆ เช่น เกมตอบคำถาม เกมบันไดสุจริตการรักษ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นถึงความสำคัญของสวัสดิการสังคม อีกทั้งยังมีการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจและวัดผลของการจัดกิจกรรมด้วย นอกจากนี้มีการร่วมระดมความคิดเห็นในการสรรหาสวัสดิการทางสังคมในด้านที่ชุมชนสนใจเพื่อมองหาโอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการด้านนั้น ๆ ที่มีอยู่หรือแม้กระทั่งการรวมตัวเพื่อจัดตั้งกลุ่มสวัสดิการด้านนั้น ๆ ขึ้นมาใหม่

รูปภาพการจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อ
พัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคมแก่แรงงานนอกระบบ ครั้งที่ 1

สำหรับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้มีทั้งหมด 4 ประการด้วยกัน ได้แก่ (1) เกิดความรู้ด้านสวัสดิการสังคมแก่แรงงานนอกระบบ (2) เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดีขึ้นกว่าเดิม (3) สามารถนำความรู้ด้านสวัสดิการสังคมไปใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต และ (4) เกิดการจัดตั้งสวัสดิการชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและระดับตำบล

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในครั้งนี้มี 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การจัดอบรมสร้างความรู้ ความเข้าใจสวัสดิการสังคม และชี้แจงถึงความสำคัญของสวัสดิการสังคม ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของชุมชน และระดมความคิดเพื่อค้นหาความต้องการสวัสดิการสังคมภายในชุมชนของตนเอง และ ขั้นตอนที่ 3 การนำสวัสดิการที่ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการมาพัฒนารายละเอียดสิทธิประโยชน์และสร้างเงื่อนไขในการเข้าร่วมสวัสดิการ

ผลจากการระดมความคิดสวัสดิการภายในชุมชนสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มผู้เข้าร่วมการอบรมมองว่า สวัสดิการสังคมที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของตนมีอย่างน้อย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเสียชีวิต ด้านเจ็บป่วย และด้านว่างงาน ซึ่งแสดงให้เห็นได้ดังรูปภาพข้างล่างนี้

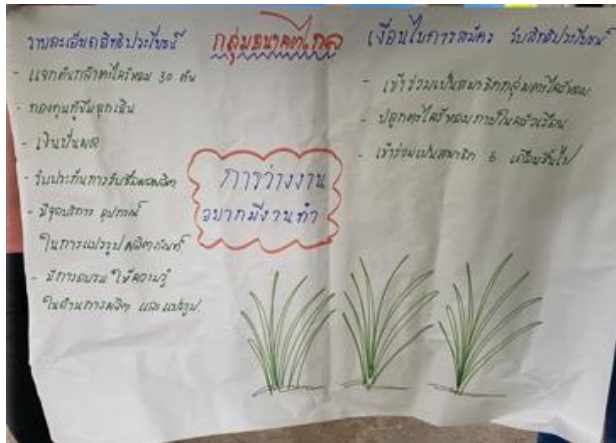
ด้านเสียชีวิต

ด้านเจ็บป่วย

ด้านการวางแผน

2. การสำรวจข้อมูลการเข้าถึงสวัสดิการสังคมระดับครัวเรือน

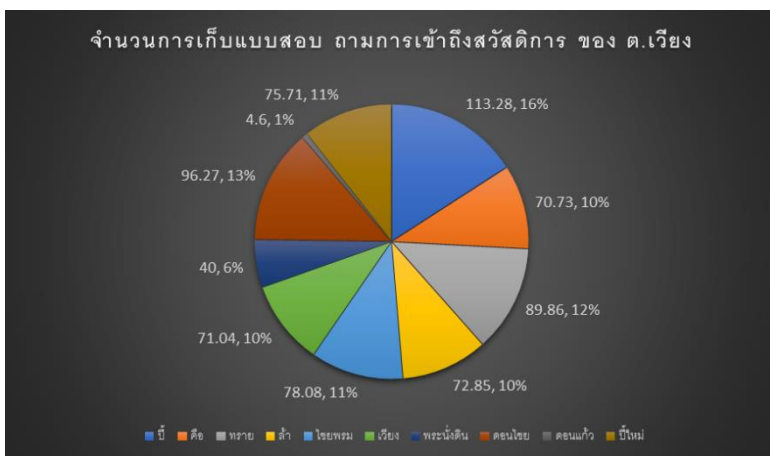
การสำรวจข้อมูลการเข้าถึงสวัสดิการสังคมในระดับครัวเรือน ดำเนินการผ่านการจัดเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการปักหมุดบนแผนที่ GIS (Google My Maps) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลด้วยการสร้างแผนที่ลักษณะชุมชนด้านสวัสดิการสังคมของตำบลเวียง และเพื่อการประยุกต์ใช้งานข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมของประชาชนตำบลเวียง ร่วมกับ อปท. ในอนาคต และผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ ได้แผนที่ลักษณะชุมชน ด้านสวัสดิการสังคม รูปแบบออนไลน์ จำนวน 10 หมู่บ้านในตำบลเวียง อีกทั้งยังทำให้ทราบถึงข้อมูลการเข้าถึงสวัสดิการในชุมชน ตำบลเวียง

หลังจากที่มีการสำรวจข้อมูลการเข้าถึงสวัสดิการสังคมและปักหมุดใน Google my maps แล้ว ก็ได้มีการนำข้อมูลที่ได้ไปจัดทำแผนที่เดินดิน ด้านสวัสดิการสังคม ในตำบลเวียง เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน และการได้เรียนรู้ชุมชนมากขึ้น ผลที่คาดว่าจะได้รับการจัดทำแผนที่เดินดิน คือ ประชาชนในพื้นที่และผู้จ้างงานโครงการ U2T เกิดการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีแก่ชุมชน และได้

เรียนรู้ชุมชนได้มากขึ้น ตลอดจนประชาชนได้รับทราบถึงข้อมูลและปัญหาการเข้าถึงสวัสดิการในชุมชน ตำบลเวียง ซึ่งกิจกรรมการสำรวจข้อมูลการเข้าถึงสวัสดิการสังคมระดับครัวเรือน (ปกหมุด Google My Maps)

จากข้อมูลพื้นฐาน จำนวนครัวเรือนในตำบลเวียง มีจำนวน 1,423 ครัวเรือน การปฏิบัติงานของทีมพื้นที่ตำบลเวียง ตั้งแต่เดือนมิถุนายน-ตุลาคม 2564 สามารถเก็บข้อมูลแบบสอบถาม การเข้าถึงสวัสดิการสังคมฯ จำนวน 1255 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 88 ของจำนวนครัวเรือนในตำบลเวียง สามารถจำแนกหมู่บ้านที่มีผลการเก็บข้อมูลฯ (เรียงจากจำนวนมาก-น้อย) ได้ดังนี้

แผนภาพแสดงจำนวนการเก็บข้อมูลแบบสอบถามการเข้าถึงสวัสดิการสังคมระดับครัวเรือน ตำบลเวียง

ตารางแสดงจำนวนการเก็บข้อมูลแบบสอบถามการเข้าถึงสวัสดิการสังคม
ระดับครัวเรือน ตำบลเวียง

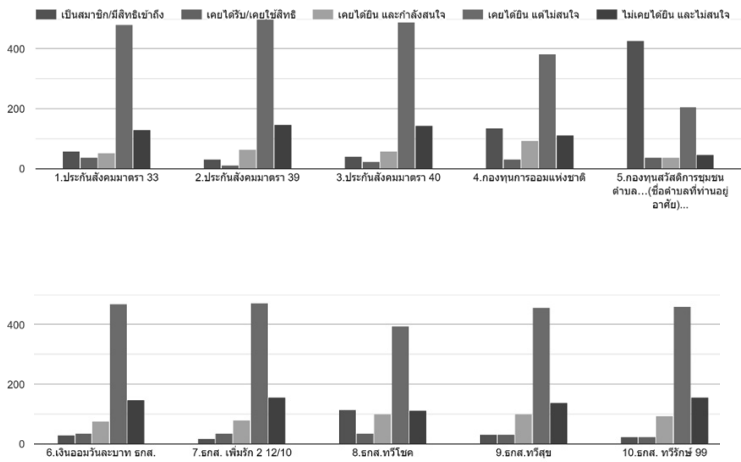
ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน
1.	เวียง	6	180
2.	ดอนไชย	8	159
3.	ดอนแก้ว	9	137
4.	ไชยพรม	5	131
5.	ทราย	3	124
6.	ล้ำ	4	121
7.	ปี้	1	115
8.	พระนั่งดิน	7	155
9.	ปี้ใหม่	10	112
10.	ค้อ	2	61

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสวัสดิการสังคมที่สามารถเข้าถึงได้

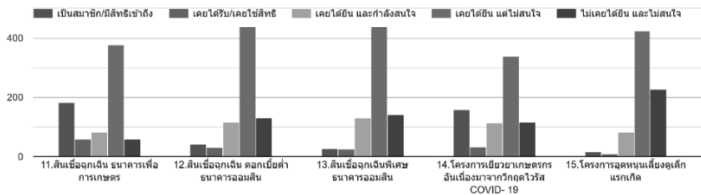
ข้อมูลที่จัดเก็บได้ข้างต้นถูกนำมาวิเคราะห์ความถี่และร้อยละเพื่อเปรียบเทียบและจัดอันดับประเด็นต่างๆ โดยในภาพรวม สามารถสรุปผลการสำรวจการเก็บข้อมูลการเข้าถึงนโยบายสวัสดิการสังคม จำนวน 35 นโยบาย จำแนกตามลักษณะการเข้าถึง 5 แบบ ได้แก่ (1) เป็นสมาชิกและมีสิทธิเข้าถึง (2) เคยได้รับ/เคยใช้สิทธิ (3) เคยได้ยินและกำลังสนใจ (4) เคยได้ยินแต่ไม่สนใจ และ (5) ไม่เคยได้ยินและไม่สนใจ โดยมีรายละเอียดดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

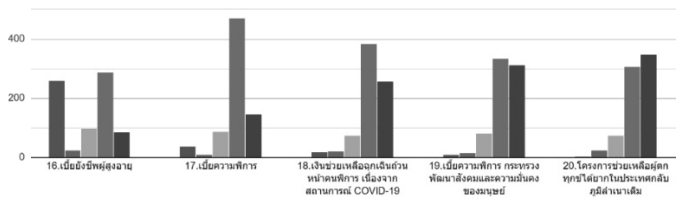
แผนภาพแสดงผลการวิเคราะห์ 5 ลักษณะของการเข้าถึงนโยบายสวัสดิการสังคม ตำบลเวียง จำแนกตามนโยบาย

นโยบายสวัสดิการสังคม

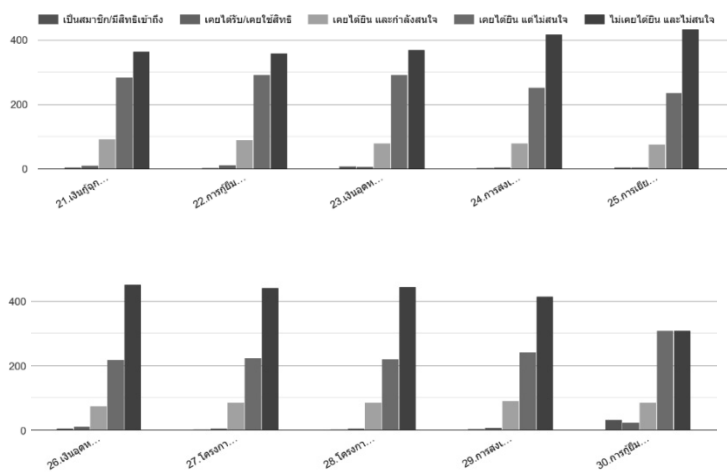

นโยบายสวัสดิการสังคม

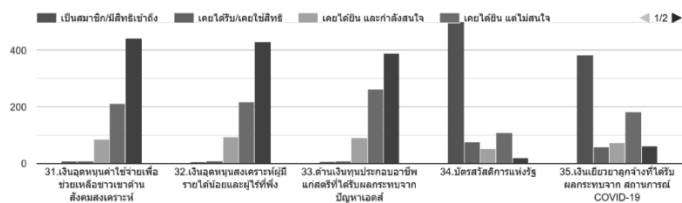

นโยบายสวัสดิการสังคม

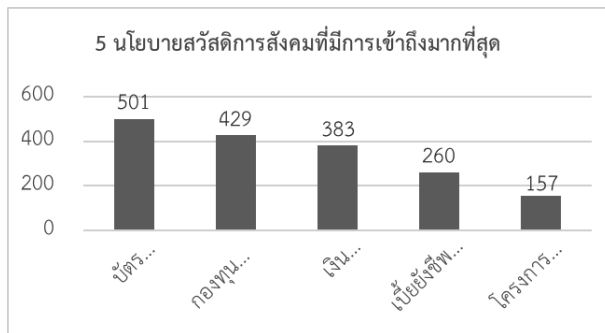

นโยบายสวัสดิการสังคม

เมื่อนำข้อมูลข้างต้นมาวิเคราะห์เพิ่มเติม พบว่า นโยบายสวัสดิการสังคมที่มีการเข้าถึงมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเวียง เงินเยียวยา COVID เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และ โครงการเยียวยาเกษตรกร ตามลำดับ ดังแสดงในแผนภาพข้างล่างนี้

แผนภาพแสดง 5 นโยบายสวัสดิการสังคมที่มีการเข้าถึงมากที่สุด

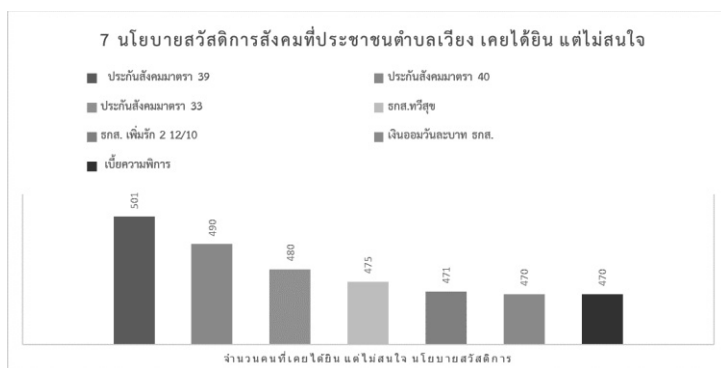

จากแผนภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นโยบายสวัสดิการสังคม 5 อันดับ ที่ประชาชนตำบลเวียงสามารถเข้าถึง/เป็นสมาชิก รายละเอียดดังนี้

- 1) บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน 501 คน
- 2) กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลเวียง จำนวน 429 คน
- 3) เงินเยียวยาลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจาก สถานการณ์ COVID-19 จำนวน 383 คน
- 4) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 260 คน
- 5) โครงการเยียวยาเกษตรกรอันเนื่องมาจากวิกฤตไวรัส COVID- 19 จำนวน 157 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอีกประการหนึ่งที่น่าสนใจคือ นโยบายสวัสดิการสังคมที่ประชาชน “เคยได้ยิน แต่ไม่สนใจ” ซึ่งหากพิจารณาภาพรวมทั้ง 35 นโยบายจะพบว่า เป็นลักษณะของการเข้าถึงนโยบายสวัสดิการสังคมที่มีภาพรวมค่อนข้างสูง และเมื่อพิจารณา 7 อันแรกของนโยบายที่ประชาชนตำบลเวียง “เคยได้ยิน แต่ไม่สนใจ” สามารถแสดงได้ดังแผนภาพข้างล่างนี้

แผนภาพแสดง 7 นโยบายสวัสดิการสังคมที่ประชาชนตำบลเวียง “เคยได้ยิน แต่ไม่สนใจ”

จากแผนภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นโยบายสวัสดิการสังคม 7 อันดับ ที่ประชาชนตำบลเวียงเคยได้ยิน แต่ไม่สนใจ รายละเอียดดังนี้

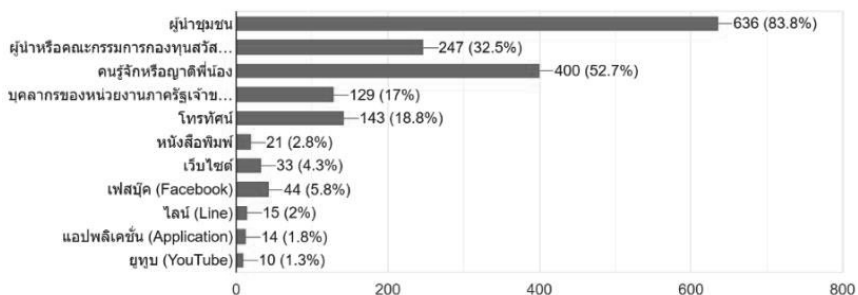
1) ประกันสังคมมาตรา 39	จำนวน 501 คน
2) ประกันสังคมมาตรา 40	จำนวน 490 คน
3) ประกันสังคมมาตรา 33	จำนวน 480 คน
4) รกส.ทวีสุข	จำนวน 475 คน
5) รกส.เพิ่มรัก 2 12/10	จำนวน 471 คน
6) เงินออมวันละบาท รกส.	จำนวน 470 คน
7) เบี้ยความพิการ	จำนวน 470 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำความรู้จักและเข้าใจสวัสดิการสังคม

นอกจากข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าถึงสวัสดิการสังคมข้างต้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การทำความรู้จักและเข้าใจสวัสดิการสังคมของประชาชนตำบลเวียงมีประเด็นที่น่าสนใจ 2 ประการ ได้แก่ ช่องทางการรับรู้นโยบายสวัสดิการสังคม และ ปัญหาในการรับรู้นโยบายสังคม โดยในประเด็นแรกนั้น มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในแผนภาพข้างล่างนี้

แผนภาพแสดงช่องทางการรับรู้นโยบายสวัสดิการสังคม ของประชาชนในตำบลเวียง

3.1. ท่านได้รู้จักนโยบายด้านสวัสดิการสังคมของตนเองด้วยวิธีใดบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
759 responses

จากแผนภาพข้างต้นจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมจาก “ผู้นำชุมชน” มากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีจำนวนสูงถึง 636 คน อันดับที่ 2 คือ ทราบข้อมูลจาก “คนรู้จักหรือญาติพี่น้อง” จำนวน 400 คน และอันดับที่ 3 คือ การทราบข้อมูลจาก “ผู้นำหรือคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการสังคม” จำนวน 247 คน

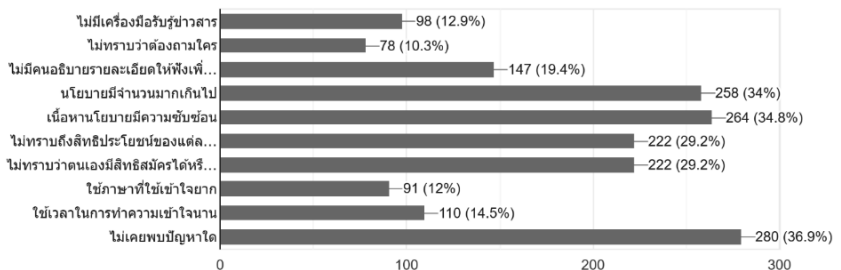
จากผลการวิเคราะห์ จะเห็นได้ว่า การรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมจากการประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชนหรือคณะกรรมการกองทุนฯ และรู้จักจากปากต่อปาก เหตุผลอาจเพราะจำนวน

ค่าเฉลี่ยอายุของผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นผู้สูงอายุ ทำให้การรับรู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ จะผ่านจากสังคมที่ตนได้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นประจำเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ขาดการรับรู้ข่าวสาร หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องสวัสดิการสังคมจากสื่อทางโทรทัศน์ หรือสื่อออนไลน์หรือแอปพลิเคชัน ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้และเข้าถึงสวัสดิการสังคมอื่น ๆ ที่อาจจะเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการใช้ชีวิตมากขึ้น

ในประเด็นที่สองว่าด้วยปัญหาการรับรู้นโยบายสวัสดิการสังคมนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แสดงให้เห็นสภาพปัญหาที่สำคัญของการรับรู้ นโยบายสวัสดิการสังคมของประชาชนในตำบลเวียง ดังแสดงในแผนภาพข้างล่างนี้

แผนภาพแสดงปัญหาการรับรู้นโยบายสวัสดิการสังคม ของประชาชนในตำบลเวียง

3.6. ท่านเคยพบปัญหาใดบ้างในการรับรู้นโยบายสวัสดิการสังคมของตนเอง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
759 responses

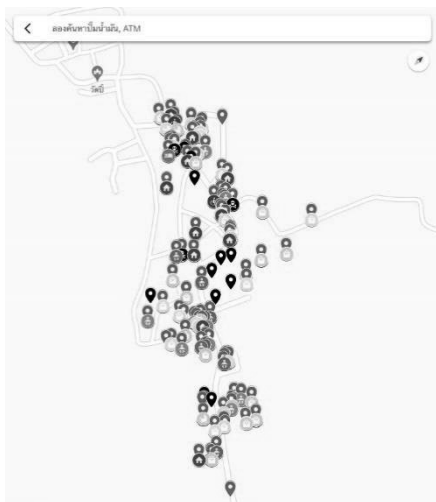
จากแผนภาพจะบ่งบอกถึงเหตุผลของปัญหาในการรับรู้และทำความเข้าใจนโยบายสวัสดิการสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งปัญหาที่พบเจอมากที่สุดคือ เนื้อหานโยบายมีความซับซ้อน ทั้งในเรื่องของเงื่อนไข หรือประเภทสิทธิที่อาจจะต้องการทำความเข้าใจ อันดับที่ 2 คือ นโยบายสวัสดิการสังคมที่มีจำนวนมากเกินไปที่อาจทำให้เกิดความสับสนต่อการทำความเข้าใจของบางนโยบาย ปัญหาอันดับที่ 3 คือไม่ทราบว่าตนเองมีสิทธิสมัครนโยบายสวัสดิการนั้น ๆ ได้หรือไม่ และไม่ทราบถึงสิทธิประโยชน์ของแต่ละนโยบาย

ภาพกิจกรรมการเก็บข้อมูลการเข้าถึงสวัสดิการสังคมระดับครัวเรือน

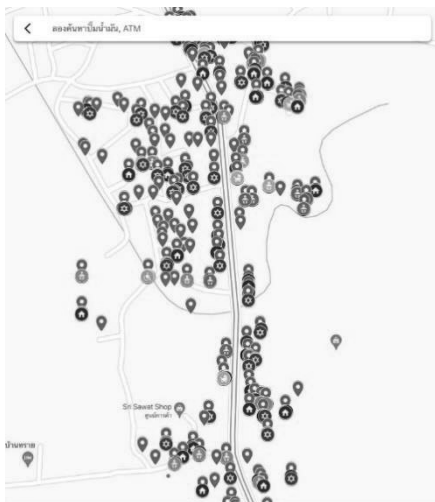
เมื่อสอบถามและสังเกตในชุมชนเพิ่มเติม พบว่า ในการแก้ปัญหา ข้างต้น ส่วนใหญ่จะเลือกสอบถามผู้นำชุมชน คนใกล้ชิด หรือสอบถามผ่านเจ้าหน้าที่รัฐ มีส่วนน้อยที่ทำข้อมูลเองจากสื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือจากเว็บไซต์ หรืออุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้แผนภาพยังได้แสดงให้เห็นว่า มีกลุ่มคนจำนวน 280 คน ซึ่งถือเป็นกลุ่มคนที่มีขนาดใหญ่ ที่ไม่พบเจอปัญหาใด สำหรับการรับรู้และการเข้าถึงนโยบายสวัสดิการสังคม อาจเพราะช่องทางการรับรู้ในชุมชน/พื้นที่ตำบลเวียง ผ่านผู้นำชุมชนที่มีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลข่าวสาร การรับรู้จากคนรู้จักหรือญาติพี่น้อง และการทราบข้อมูลจากผู้นำหรือคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการสังคม ภายในตำบลเวียง

ตัวอย่างการปักหมุดแผนที่ที่ข้อมูลด้านสวัสดิการชุมชน บน Google My Map

▼ เมือง หมู่ 10 บ้านบึงใหม่
213 คิวรีเซน

ดูตำแหน่งบนแผนที่

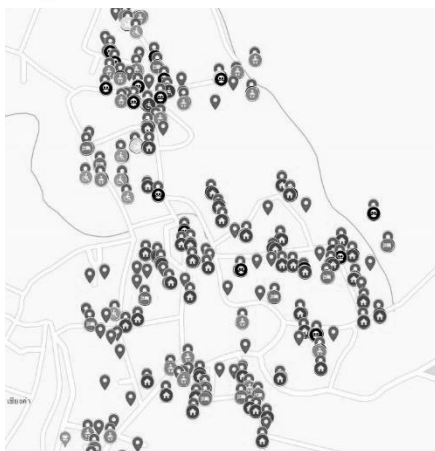
▼ เมือง หมู่ 3 บ้านพร้าว
259 คิวรีเซน

ดูตำแหน่งบนแผนที่

▼ เมือง หมู่ 1 บ้านบึง
185 คิวรีเซน

ดูตำแหน่งบนแผนที่

▼ เมือง หมู่ 8 บ้านดอนไชย
183 คิวรีเซน

ดูตำแหน่งบนแผนที่

การจัดทำแผนที่เดินดินและแผนที่ GIS

ในการลงพื้นที่เพื่อทำการสำรวจข้อมูลด้านสวัสดิการสังคม ทีม U2T ตำบลเวียง ไม่เพียงเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเท่านั้น แต่ยังได้มีการวาดแผนที่เดินดินด้วยมือ และปิกหมุดลงบนแผนที่ GIS อย่าง Google My Maps ซึ่งเป็นบริการออนไลน์ที่สาธารณะสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ภาพต่อไปนี้จะแสดงผลงานของการจัดทำแผนที่ในรูปแบบต่างๆ ดังได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

3. การนำองค์ความรู้ของทีมงานผสมผสานสู่การบริการชุมชน

ในการทำงานของทีม U2T ตำบลเวียงนั้นเป็นการประสานงานการทำงานร่วมกันของผู้คนที่หลากหลายเพศ หลากหลายช่วงวัย ในหลากหลายบทบาท ทั้ง อาจารย์ นิสิต บัณฑิต และประชาชนมาทำงานร่วมกันเพื่อการบริการชุมชน โดยต่างก็ได้นำองค์ความรู้และความสามารถของทุกคนออกมาใช้กันอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งสามารถที่จะสรุปได้ดังนี้

คณาจารย์ จากคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยพะเยา ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาประจำทีม ที่คอยเป็นผู้แนะนำ วางแนวทางการทำกิจกรรม คอยปรับแก้ ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและองค์ความรู้ต่างๆในการนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของทีมและชุมชน เปรียบเสมือนต้นทางแห่งความคิดของทีม

นิสิตจากคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นเหล่านิสิตจากหลากหลายสาขาที่ได้นำองค์ความรู้ของตนมาช่วยในการสนับสนุนในการทำงานของทีม U2T เวียงทั้งงานเอกสาร กราฟฟิก การจัดการข้อมูลบนฐานข้อมูลออนไลน์และข้อเสนอแนะในอีกมุมมองซึ่งที่ได้ช่วยสนับสนุนการทำงานเพื่อการดำเนินงานในชุมชนได้อย่างราบรื่น

บัณฑิตเป็นหนึ่งในชุมพลังสำคัญของทีมในการขับเคลื่อนกิจกรรมทั้งหมดของทีที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ที่มีความรู้สึกลอยกลับมาทำงานเพื่อชุมชนของตนโดยการนำองค์ความรู้ของตนที่ได้ร่ำเรียนมามาต่อยอดกับคนในชุมชน ร่วมพูดคุย ร่วมคิด ร่วมลงมือทำกับชุมชนเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง

ในทางที่ดีให้กลับชุมชนของตน ซึ่งหากจะอธิบายออกมาว่าแต่ละได้มีส่วนร่วม
อย่างไรบ้างก็สามารถที่จะอธิบายได้ดังนี้

-นางสาวณัฐฉิณห์ ไชยชื่น (เคย) จบการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์ นำ
ความรู้มาประยุกต์ใช้ในเรื่องการเงิน และการคิดคำนวณต้นทุน วัตถุดิบในการ
ผลิตผลิตภัณฑ์ภายในชุมชน

-นายธนรัฐ สมฤทธิ์ (นิว) จบการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ นำองค์ความรู้
มาประยุกต์ใช้ในเรื่องของการเข้าหาข้อมูลในชุมชน การทำแบบสอบถาม การ
พูดคุยกับชุมชน การเก็บข้อมูลที่ช่วยอธิบายทำความเข้าใจให้คนในชุมชน ใช้
ประสบการณ์การลงพื้นที่ และเทคนิคในการเข้าหาผู้คน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้
และพัฒนาชุมชน

-นางสาวชญานิษฐ์ ใจดี (เบลล์) จบการศึกษาด้านพัฒนาสังคม นำ
ความรู้มาประยุกต์ใช้ในการเข้าหาข้อมูลในชุมชน การเก็บข้อมูลและการสร้าง
แผนที่เดินดิน เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสวัสดิการชุมชน

-นางสาวกุศลิน ธาตาดลวัฒน์ (ข้าวฟ่าง) จบการศึกษาด้านนิติศาสตร์
นำความรู้ด้านกฎหมายมาประยุกต์ใช้ในการแนะนำด้านกฎหมาย เช่น การ
แนะนำขั้นตอนการจดทะเบียนชุมชนรัฐวิสาหกิจ การติดตามสิ่งที่จะได้รับและ
สิทธิประโยชน์จากการจัดตั้งชุมชนรัฐวิสาหกิจ

-นายจิรายุทธิ์ กองกิจ (กาย) จบการศึกษาด้านแพทยแผนไทย
ประยุกต์ นำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเภสัชวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอม

และที่จะขาดไปไม่ได้ในทีมเลยนั่นก็คือภาคประชาชนที่เป็นคนในพื้นที่
ที่มาจากหลากหลายอาชีพ มีความคุ้นเคยกับชุมชน รู้และทราบถึงศักยภาพและ
ขีดความสามารถของชุมชนได้เป็นอย่างดีเป็นเสมือนคลังความรู้ของทีม ที่จะคอย
ปรับกระบวนการทำงาน ต่อยอดความคิดให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน
ตามแต่ละความเชี่ยวชาญ อาชีพ และบทบาทของตนในชุมชน เพื่อเป็น

แรงผลักดันสำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับคนในชุมชนได้อย่างราบรื่น
เป็นไปได้ด้วยดี

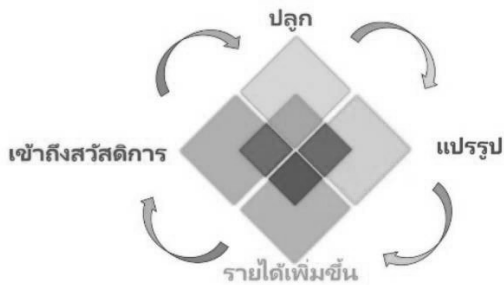
3.1.3. การสร้างและพัฒนา Creative Economy

เป็นการสร้างและพัฒนากลุ่มสัมมาชีพให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน โดย
แต่เดิมผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมเป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอ
เชียงคำ จังหวัดพะเยา แต่กลุ่มผู้สูงอายุไม่ได้มีการทำผลิตภัณฑ์นี้เป็นระบบ
หรือมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้นโดยเฉพาะด้านการตลาด ทางกลุ่ม U2T ได้
เห็นข้อบกพร่องในส่วนนี้ จึงได้เข้ามาร่วมมือกับทางกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อพัฒนากลุ่ม
ผู้ผลิตให้มีความเข้มแข็งและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้นจากเดิม ตลอดจนพัฒนา
ทางด้านการตลาดให้มียอดขายมากยิ่งขึ้น โดยกลุ่ม U2T ได้วางแผนการพัฒนา
ตัวผลิตภัณฑ์เริ่มต้นจากการจัดอบรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้สนใจ และมีการ
แบ่งกลุ่มผู้สนใจเข้าร่วมโครงการที่แยกออกจากกลุ่มผู้สูงอายุหรือกลุ่มอาชีพที่
สร้างขึ้นใหม่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้ปลูก มีหน้าที่ปลูกตะไคร้หอมตามพื้นที่ว่างของตนเอง
โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่อาศัย ซึ่งมีความเป็นเกษตรอินทรีย์ปราศจาก
สารเคมี เมื่อได้ผลผลิตก็จะส่งต่อไปยังกลุ่มผู้แปรรูป
2. กลุ่มผู้แปรรูป หลังจากได้ผลผลิตจากกลุ่มผู้ปลูกตะไคร้ กลุ่มผู้
แปรรูปจะนำผลผลิตมาสกัดเป็นน้ำมันตะไคร้หอม

หลังจากที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอม ก็จะมีการทำการจำหน่าย
ผลิตภัณฑ์และทำการตลาดเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้น โดยเมื่อมีรายได้ภายใน
ครอบครัวมากขึ้นก็ทำให้สามารถเข้าถึงสวัสดิการต่างๆ ได้มากขึ้นตามมา ดังภาพ
ด้านล่าง

Creative economy

3.1.4. การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อมและการเพิ่มรายได้หมุนเวียนให้แก่ชุมชน (Circular Economy)

-การจัดตั้งกลุ่มผู้ปลูก

ทีม U2T ได้ส่งเสริมให้มีการปลูกตะไคร้ภายในครัวเรือนหรือพื้นที่ว่างแบบเกษตรอินทรีย์ ปราศจากสารพิษ เพื่อเป็นการใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์ และเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังทำให้ตัวผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยกับผู้บริโภค

-การสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

การปลูกตะไคร้หอม เมื่อมีขนาดตามที่ต้องการแล้วจะมีการรับซื้อเพื่อนำมาแปรรูปต่อไป โดยการปลูกตะไคร้ของแต่ละครัวเรือนนอกจากจะเป็นการสร้างรายได้ภายในครัวเรือนแล้ว ยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

3.2. กิจกรรมการจัดเก็บข้อมูลองค์กรระดับตำบล

นโยบายของกระทรวง อว. ได้ออกแบบให้มีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชน (Community Big Data: CBD) และเนื่องจากการดำเนินงานในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 จึงได้กำหนดให้จัดเก็บข้อมูลเพื่อติดตามสถานการณ์ดังกล่าวในชุมชนควบคู่กันไปดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1. การเก็บข้อมูล CBD (Community Big Data)

เป็นการลงพื้นที่ภายในชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลผ่านระบบ CBD โดยข้อมูล U2T เป็นข้อมูลที่มีความเฉพาะเจาะจงกับแต่ละพื้นที่หรือแต่ละสาขา แบ่งออกเป็น 10 ประเด็นคือ

- (1) ผู้ที่ย้ายกลับบ้าน เนื่องจากสถานการณ์โควิด
- (2) แหล่งท่องเที่ยว
- (3) ที่พัก/โรงแรม
- (4) ร้านอาหารในท้องถิ่น
- (5) อาหารที่น่าสนใจประจำถิ่น
- (6) เกษตรในท้องถิ่น
- (7) พืชในท้องถิ่น
- (8) สัตว์ในท้องถิ่น
- (9) ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (10) แหล่งน้ำในท้องถิ่น

ซึ่งทีม U2T ตำบลเวียงได้มีการแบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการเก็บข้อมูลผ่านระบบ CBD (Community Big Data) ทั้ง 10 ประเด็นโดยมีผลการเก็บข้อมูลดังตารางด้านล่าง

ผลการเก็บข้อมูล CBD (Community Big Data) รายตำบล

ผลการเก็บข้อมูล CBD (Community Big Data) รายตำบล ข้อมูล ณ วันที่ 27 ตุลาคม 2564		
		ตำบลเวียง
ลำดับ	ประเด็นที่บันทึก	จำนวนที่บันทึกข้อมูล
1	ผู้ที่ย้ายกลับบ้าน เนื่องจากสถานการณ์โควิด	21
2	แหล่งท่องเที่ยว	8
3	ที่พัก/โรงแรม	3
4	ร้านอาหารในท้องถิ่น	17
5	อาหารที่น่าสนใจประจำถิ่น	302
6	เกษตรในท้องถิ่น	218
7	พืชในท้องถิ่น	234
8	สัตว์ในท้องถิ่น	47
9	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	35
10	แหล่งน้ำในท้องถิ่น	14
	ผลรวมข้อมูล	899

ภาพการลงพื้นที่การเก็บข้อมูล U2T ผ่านระบบ CBD (Community Big Data)

ทั้งนี้ ข้อมูล CBD ของตำบลเวียงได้ถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์สถานภาพตำบลและการวางแผนทางการท่องเที่ยวอดกิจกรรมยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของตำบลเวียงในอนาคต อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการและผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

3.2.2. กิจกรรมเก็บข้อมูลแบบสำรวจเพื่อเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ (Emerging infectious diseases)

เป็นกิจกรรมที่ทีม U2T ได้มีการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลในชุมชนเพื่อเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่หรือโรคโควิด-19 ในทุกๆ เดือน โดยในแบบสำรวจ (Covid-19 Survey)แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่พักอาศัย ด้านตลาด ด้านศาสนสถาน และด้านโรงเรียน ตามภาพ

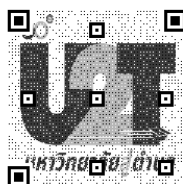
แบบสำรวจ สำหรับที่พักอาศัย

<http://u2t-tracker.mhesi.go.th/covid/SWYUr>

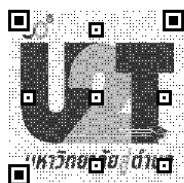
แบบสำรวจ สำหรับตลาด

<http://u2t-tracker.mhesi.go.th/covid/Pe6NO>

แบบสำรวจ สำหรับศาสนสถาน

<http://u2t-tracker.mhesi.go.th/covid/I5zFc>

แบบสำรวจ สำหรับโรงเรียน

<http://u2t-tracker.mhesi.go.th/covid/izE9j>

ในรายละเอียดของแต่ละด้านจะเป็นการประเมินการเฝ้าระวัง และติดตามมาตรการต่าง ๆ เพื่อเป็นการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เป็นรายเดือน ซึ่งทีม U2T จะมีการสำรวจข้อมูลในชุมชน ซึ่งเป็นการสุ่มสำรวจร้อยละ 20 จากจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อมากรอกข้อมูลลงเว็บไซต์ของกระทรวงอุดมศึกษา เพื่อใช้ข้อมูลชุดดังกล่าวต่อไป

ตัวอย่าง ตารางสรุปการเก็บข้อมูลแบบสำรวจ
เพื่อเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่

Covid – 19 Survey
ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ 20 ของครัวเรือน	ประมาณการเก็บข้อมูลครัวเรือน
1	บ้านปี้	186	37.2	38
2	บ้านค้อ	165	33	33
3	บ้านทราย	259	51.8	53
4	บ้านล้า	203	40.6	41
5	บ้านไชยพรม	253	50.6	51
6	บ้านเวียง	259	51.8	53
7	บ้านพระนั่งดิน	227	45.4	46
8	บ้านดอนไชย	183	36.6	37
9	บ้านดอนแก้ว	261	52.2	54
10	บ้านปี้ใหม่	213	42.6	44
รวม		2,247	442	450

3.3. ผลจากการดำเนินกิจกรรมหลัก

จากการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาทำให้มีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีขึ้น มีการต่อยอดโดยการปรับปรุงสูตรผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้มากขึ้นและทำการตลาดทั้งแบบเปิดหน้าร้านหรือการฝากขายและแบบช่องทางออนไลน์ เพื่อเป็นการเพิ่มยอดการจำหน่ายให้มากยิ่งขึ้น โดยผลการผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอมสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) **จำนวนการผลิต** ซึ่งมีรอบการผลิตทั้งหมด 4 ครั้ง และในแต่ละครั้งจะมีจำนวนการผลิตที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

รอบที่ 1

- สเปรย์กันยุง 100 ขวด

รอบที่ 2

- สเปรย์กันยุง 103 ขวด
- แอลกอฮอล์ 75 % 104 ขวด

รอบที่ 3

- สเปรย์กันยุง 72 ขวด
- แอลกอฮอล์ 75 % 40 ขวด

รอบที่ 4 (ขายงานของดีของล้ำ 4 ตำบล 1,950 บาท)

- สเปรย์กันยุง 50 ขวด
- แอลกอฮอล์ 75 % 50 ขวด

2) **รายได้ที่เกิดจากการพัฒนาอาชีพและยกระดับผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม** สรุปยอดขายทั้งหมดได้ที่ 7,990 บาท แต่เนื่องจากในการผลิตแต่ละครั้งมีการแจกให้ชุมชนนำไปทดลองใช้ จึงไม่สามารถบันทึกจำนวนขวดที่ขายไปได้อย่างแน่ชัด

3) **การสกัดน้ำมันตะไคร้หอม** จากกำลังการสกัดน้ำมันตะไคร้หอมใน 1 วัน สามารถสกัดได้ประมาณ 100 cc และใน 1 เดือนสกัดได้ 4 ครั้ง ตามจำนวนต้นตะไคร้หอมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นน้ำมันตะไคร้หอม 100 cc เมื่อคิดตามอัตราส่วนผสมจะสามารถผลิตเป็นสเปรย์ตะไคร้หอมได้ประมาณ 66 ขวด/วัน สูงสุด 264 ขวด/เดือน

4) **การลดต้นทุนการผลิต** เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลัง พบว่า ต้นทุนเดิมอยู่ที่ 8.31 บาท ต่อ ขนาดขวด 10 ml แต่ต้นทุนใหม่อยู่ที่ 14.90 บาท ต่อ ขนาดขวด 30 ml และเมื่อนำต้นทุนใหม่มาเทียบปริมาณกับต้นทุนเดิมที่ปริมาณ 10ml จะได้ความแตกต่างที่ 4.97 บาท หรือเท่ากับว่า ต้นทุนการผลิตลดลงไป 3.34 บาท หรือ 40% นั้นเอง

นอกจากนี้ ผลจากการยกระดับด้านสังคมซึ่งมีจุดเน้นที่การส่งเสริมการรับรู้ เข้าใจ และเข้าถึงสวัสดิการสังคม ได้ทำให้ผลการดำเนินงานที่สำคัญในอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่

- 1) เกิดการสื่อสารข้อมูลไปยังชุมชนตำบลเวียงในวงกว้าง
- 2) เกิดการสร้างสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้เกิดการทำความเข้าใจเรื่องสวัสดิการสังคมได้ง่ายขึ้น
- 3) มีการพัฒนาช่องทางการรับรู้และเข้าใจสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้นจำนวน 2 ช่องทาง ได้แก่ เว็บไซต์ SPIN-UP และ Facebook Page “มีสิทธิ (Me-Sitthi)”
- 4) เกิดการนำผลจากการระดมความคิดเห็นของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพจากตะไคร้หอมมาจัดทำเป็นโปสเตอร์แสดงภาพความคาดหวังในการพัฒนาสวัสดิการสังคมให้กับสมาชิก ดังแสดงในรูปภาพต่อไปนี้

ตัวอย่างโปสเตอร์ที่พัฒนาจากไอดีความต้องการสวัสดิการสังคม
ที่ได้จากกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ

3.4. เครือข่ายร่วมกันขับเคลื่อนงานเพื่อความยั่งยืนในชุมชน

เครือข่ายที่ร่วมขับเคลื่อนงานเพื่อความยั่งยืนของการพัฒนาเชิงพื้นที่ใน
ชุมชนตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 9 หน่วยงาน
ดังต่อไปนี้

- 1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ช่วยเหลือในการให้ความรู้ ช่วยเผยแพร่คุณประโยชน์ของตัวผลิตภัณฑ์ ตลอดจนบอกวิธีการนำผลิตภัณฑ์ไปใช้ได้อย่างถูกวิธี
- 2) องค์รกรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สนับสนุนด้านงบประมาณ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมและการแปรรูป

- 3) อำเภอ สนับสนุนด้านข้อมูลพื้นฐานของตำบลเวียง ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย เช่น ข้อมูล จปฐ. และข้อมูลของความต้องการในการผลิต
- 4) เกษตรอำเภอ สนับสนุนด้านข้อมูลการเกษตร และช่วยสนับสนุนการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจชุมชน
- 5) กองทุนหมู่บ้าน และ สคส. สนับสนุนในการรวมกลุ่มกันของคนชุมชนและช่วยรับรอง ควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของชุมชน การพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่ (การยกระดับสินค้า OTOP/อาชีพอื่นๆ
- 6) กำนันผู้ใหญ่บ้าน สนับสนุนด้านข้อมูลพื้นฐานของคนในหมู่บ้าน และคอยให้คำปรึกษา
- 7) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นแหล่งเงินทุนในการพัฒนาสัมมาชีพและสวัสดิการ
- 8) สถาบันการเงินชุมชน เป็นแหล่งเงินทุนในการพัฒนาสัมมาชีพและสวัสดิการ
- 9) กลุ่มเด็กและเยาวชนของคณะกรรมการแสดงบวรระวงศ์ สนับสนุนด้านการพัฒนาประเพณีและวัฒนธรรม อันเป็นตัวบอกเล่าเรื่องราวผลิตภัณฑ์และที่มาของชุมชน

เครือข่ายเหล่านี้ไม่เพียงเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันงานในพื้นที่เท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอและถ่ายทอดบทเรียนของ U2T ผ่านการจัดงานนิทรรศการต่างๆ และเป็นส่วนหนึ่งของความภาคภูมิใจของ U2T ตำบลเวียง ที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ในตำบลเวียงอีกด้วย ยกตัวอย่างดังแสดงในรูปภาพต่อไปนี้

ภาพตัวอย่างกิจกรรมที่แสดงถึงการเชื่อมโยงเครือข่าย
เพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ในตำบลเวียง

บทที่ 4 สรุปผลลัพธ์การพัฒนาเชิงพื้นที่

การสรุปผลการดำเนินโครงการ U2T ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ โดยมีกิจกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องคือ กิจกรรมการวางแผนและสรุปบทเรียน 2 ครั้ง และ กิจกรรมการติดตามและประเมินผล 3 ครั้ง ทั้งหมดนี้เพื่อให้ทีม U2T ตำบลเวียง ได้ร่วมคิดร่วมทำ และร่วมติดตามประเมินผล อันจะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบครบวงจร PDCA

ภาพตัวอย่างกิจกรรมการสรุปบทเรียน U2T ตำบลเวียง

ผลลัพธ์การพัฒนาเชิงพื้นที่ในตำบลเวียงอำเภอเชียงคำในบทนี้จะสรุปใน 2 มิติหลักด้วยกัน คือ ด้านเศรษฐกิจ (การพัฒนาสมาชิกในชุมชน) และด้านสังคม (การส่งเสริมสวัสดิการสังคม) และเพื่อให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ จึงได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ สถานการณ์เดิม (หัวข้อที่

4.1) กระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลง (หัวข้อที่ 4.2) สถานการณ์ใหม่ (หัวข้อที่ 4.3) และส่วนสุดท้าย คือ ผลกระทบและความยั่งยืน (หัวข้อที่ 4.4) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่เป็นอยู่เดิม

ตำบลเวียงมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ตั้งอยู่บนทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา มีแม่น้ำลาวและลำน้ำเหมืองสาธารณะไหลผ่านตลอดแนวเขตชุมชน ซึ่งคอยหล่อเลี้ยงประชากรและเป็นแหล่งน้ำชั้นดีในการทำเกษตร ตำบลเวียงมีทั้งหมด 10 หมู่บ้าน ประชากรนับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ แต่เดิมนั้นได้อพยพมาจากจังหวัดน่าน มีทั้งชาวพื้นเมืองและชาวไทลื้อ ทำให้ชุมชนตำบลเวียงมีวิถีชีวิตและจารีต ประเพณีที่ผสมผสานเข้าด้วยกันอย่างลงตัวและเป็นเอกลักษณ์มาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ แหล่งท่องเที่ยวประจำตำบลอันเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปคือวัดพระนั่งดิน นอกจากนี้จะมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่อดีตกาลแล้วยังถือว่าเป็นวัดศักดิ์สิทธิ์อยู่คู่บ้านคู่มืองมาช้านาน

ภายในท้องถิ่นนั้นมีวัยสูงอายุจำนวนมาก ส่วนใหญ่อยู่ในวัยเกษียณและอีกส่วนหนึ่งมีอาชีพเกษตรกรรม พอหมดฤดูกาลจึงทำให้งานว่างดังนั้นจึงมีการรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อให้มีกิจกรรมทำร่วมกันในยามว่าง เช่น กลุ่มจักสานทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ กลุ่มทำบายศรีสำหรับตกแต่งบ้าน กลุ่มทำโคมเป็นของแต่งบ้านหรือเป็นของที่ระลึก กลุ่มทำสเปรย์ตะไคร้หอมวางขายเป็นของที่ระลึกในงานขาวดำ เป็นต้น ซึ่งผลตอบรับค่อนข้างอยู่ในระดับไม่ดีและผลประโยชน์การไม่ได้ตามเป้าเพราะขาดการจัดการที่ต่อเนื่อง การรวมกลุ่มที่ยังเป็นแบบหลวม ๆ และการหาช่องทางการขายที่ยังไม่หลากหลายมากพอและเมื่อพิจารณาทักษะอาชีพที่มีอยู่ใน ตำบลในปัจจุบัน ยังจำกัดอยู่เฉพาะทักษะอาชีพแบบดั้งเดิม ซึ่งอาจทำให้การสร้างรายได้และการแข่งขันในตลาด เป็นไปได้ยาก

ในด้านของสวัสดิการทางสังคมชุมชนมีศักยภาพเพียงพอในการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคม เนื่องด้วยมีหน่วยงานของภาครัฐให้การเกื้อหนุนเกื้อประโยชน์ในด้านนี้โดยมีทั้ง ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพชุมชนประจำหมู่บ้าน และกองทุน

สวัสดิการชุมชนตำบล แต่ยังคงขาดเรื่องของการรู้ความเข้าใจที่เพียงพอต่อการเข้าถึงสวัสดิการทางการเงิน และการจัดการทางการเงินของคนในชุมชน

4.1.1. ด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นนั้น ทางมหาวิทยาลัยพะเยาได้เข้ามาจัดอบรมและให้ความรู้เรื่องการทำตะไคร้หอมไล่ยุง ทางกลุ่มผู้สูงอายุจึงเล็งเห็นสมุนไพرتะไคร้หอมที่มีอยู่มากมายในชุมชน ดังนั้นจึงสนใจเลือกทำผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมไล่ยุงเป็นผลิตภัณฑ์ประจำกลุ่ม แต่เดิมที่สเปรย์ตะไคร้หอมเคยวางขายในพื้นที่แต่ยังไม่แพร่หลาย และได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-19 (COVID-19)

รูปที่ 4.1 สเปรย์ตะไคร้หอมไล่ยุง,สเปรย์แอลกอฮอล์ตะไคร้หอม

ดังนั้น ทางโครงการ U2T ในพื้นที่ตำบลเวียง จึงได้เล็งเห็นการพัฒนาและต่อยอดจากภูมิปัญญาของกลุ่มผู้ปลูกและแปรรูปตะไคร้หอมของตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นโดยใช้จุดแข็งของกลุ่มเป็นแรงขับเคลื่อนให้ดียิ่งขึ้น โดยจุดแข็งจากการสำรวจของภาคพื้นถิ่นนั้นมีดังนี้

1. โครงสร้างการทำงานของกลุ่มเป็นไปตามรูปแบบที่วางไว้ ทั้งยังจัดแบ่งหน้าที่ของสมาชิกได้ตรงตามความถนัดของแต่ละบุคคล

2. กลุ่มผู้สูงอายุได้กำหนดแนวทางจุดประสงค์และเป้าหมายได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการในการใช้ผลิตภัณฑ์ของลูกค้า

3. กลุ่มผู้สูงอายุมีการผลิตที่เป็นระบบและมาตรฐานเป็นขั้นตอน

4. ประธานผู้สูงอายุมีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่การตอบรับการสั่งซื้อซึ่งไปจนถึงการผลิตและส่งต่อผลิตภัณฑ์สู่ลูกค้า

5. สมาชิกกลุ่มทำงานตามหน้าที่และภาระงานที่ได้รับมอบหมายในทุกกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ

6. สมาชิกกลุ่มมีทักษะความรู้ที่เชี่ยวชาญในกระบวนการ ผลิตเพราะได้รับการอบรมและดูงานมาอย่างยาวนานและ ต่อเนื่อง

7. สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์จึงทำให้ กลุ่มยังมีการทำกิจกรรมอยู่อย่างต่อเนื่องมา 6 ปี

แต่ด้วยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสเปรย์ตะไคร้หอมเคียวางขายในพื้นที่แต่ยังไม่แพร่หลาย และได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ดังนั้นภายหลังจากที่ โครงการ U2T ในพื้นที่ตำบลเวียงใต้ไปสำรวจ ทำให้เห็นจุดอ่อนในการที่จะต้องเร่งทำการพัฒนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาสัมมาชีพ เพื่อให้กลุ่มดังกล่าวมีรายได้มากขึ้น และประชาชนมีทักษะอาชีพที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งปัญหาที่เป็นจุดอ่อนที่ทางกลุ่ม U2T ได้พบนั้น มีดังนี้

1. กลุ่มผู้สูงอายุใช้เวลานานในการเตรียมวัตถุดิบเนื่องจากสมาชิก มีไม่เพียงพอ

2. ไม่มีความรู้มากพอที่นำกลยุทธ์ในการตลาดมาใช้ในการโปรโมทผลิตภัณฑ์

3. กลุ่มผู้สูงอายุขาดเทคนิคการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะขาดความรู้ความสามารถ

4. ประธานกลุ่มไม่สามารถขยายฐานลูกค้าได้ในคราวละมากๆ เนื่องจากสมาชิกมีจำนวนไม่เพียงพอ

5. สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ไม่เปิดใจเรียนรู้ในทักษะอาชีพใหม่ๆ เมื่อผลลัพธ์ที่คาดหวังไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้จึงไม่มีแรงจูงใจในการดำเนินการต่อไป

6. กลุ่มผู้สูงอายุขาดแคลนสมาชิกที่มีความรู้เฉพาะด้าน ICT

7. สมาชิกบางส่วนในกลุ่มไม่ให้บริการที่ดีกับลูกค้าเนื่องจาก ค่านิยม
ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

4.1.2. ด้านการส่งเสริมสวัสดิการสังคม

เดิมที่ชาวบ้านในชุมชนจะเป็นสมาชิกนโยบายสวัสดิการสังคมจากการ
รับรู้ข่าวสารจากผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชนและรับรู้จากหน่วยงานราชการที่ดูแล
ชุมชนนั้น ๆ อยู่ นโยบายส่วนใหญ่ที่ชุมชนเป็นสมาชิก เช่น กลุ่มออมทรัพย์
หมู่บ้าน กองทุนฌาปนกิจของหมู่บ้าน นโยบายสวัสดิการจากธนาคาร ธกส.
เบี้ยผู้สูงอายุ เป็นต้น

ชาวบ้านส่วนใหญ่นั้นมักจะไม่สามารถรับรู้สวัสดิการสังคมได้ด้วย
ตนเองและไม่ค่อยตระหนักถึงการมีสวัสดิการสังคม เนื่องจากบางคนไม่ได้เรียน
หนังสือไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ไม่มีเครื่องมือสื่อสารอินเทอร์เน็ต เป็นผู้พิการ
ไม่มียานพาหนะ เป็นต้น

4.2. กระบวนการที่ใช้ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในชุมชน

4.2.1. ด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน

แต่เดิมทีสเปร์ยตะไคร้หอมเคยวางขายในพื้นที่แต่ยังไม่แพร่หลาย และ
ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด
(COVID-19) ต่อมา สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย
และนวัตกรรม (สป.อว.) ดำเนินโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบล
แบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมราย
ตำบลแบบบูรณาการ โดยมีมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นหน่วยบูรณาการโครงการ
(System Integrator) การจัดทำข้อมูลขนาดใหญ่ของชุมชน (Community Big
Data) และจ้างนักศึกษา บัณฑิตจบใหม่ และประชาชนทั่วไปร่วมพัฒนาพื้นที่
ฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่มีความครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ตามปัญหาและ
ความต้องการของชุมชน จึงเกิดทีม U2T ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัด
พะเยา ในเวลาต่อมา โครงการดังกล่าวเข้าไปช่วยเหลือในด้านการตลาด โดยการ

ออกตลาดนัด ออกบูธขายสินค้าในงานแสดงสินค้าต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายการจัดทำสเปรย์ตะไคร้หอมดังนี้

2.1.1. วัตถุประสงค์การจัดทำสเปรย์ตะไคร้หอม

1. เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่กลุ่มสเปรย์ตะไคร้หอมในตำบลเวียง
2. เพื่อสร้างอาชีพเสริมให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ
3. เพื่อพัฒนาสมุนไพรที่มีในชุมชนและนำมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถจำหน่ายได้

2.1.2. เป้าหมายการจัดทำสเปรย์ตะไคร้หอม

1. เพื่อยกระดับอาชีพ รายได้และเศรษฐกิจของกลุ่มสเปรย์ตะไคร้หอมในพื้นที่ตำบลเวียงใต้
2. กลุ่มผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไปสามารถนำความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรตะไคร้หอม ไปเป็นแนวทางการประกอบอาชีพเสริมได้
3. กลุ่มผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไปได้รับองค์ความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชน

4.2.2 ด้านการส่งเสริมสวัสดิการสังคม

ในด้านของสวัสดิการทางสังคมชุมชนนั้นมีศักยภาพเพียงพอในการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคม เนื่องด้วยมีหน่วยงานของภาครัฐให้การเกื้อหนุนเกื้อประโยชน์ในด้านนี้โดยมีทั้ง ศูนย์ส่งเสริมชุมชนประจำหมู่บ้าน และกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล แต่ยังคงขาดในเรื่องของความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอต่อการเข้าถึงสวัสดิการทางการเงิน และการจัดการทางการเงินของคนในชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังไม่จะสามารถรับรู้สวัสดิการสังคมได้ด้วยตนเองและไม่ค่อยตระหนักถึงการมีสวัสดิการสังคม เนื่องจากบางคนไม่ได้เรียนหนังสือไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ไม่มีเครื่องมือสื่อสารอินเทอร์เน็ต เป็นผู้พิการ ไม่มี

ยานพาหนะ เป็นเสียส่วนใหญ่ ทางทีม U2T ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จึงมองปัญหาดังกล่าว จึงพยายามผลักดันและขับเคลื่อนสวัสดิการในด้านการว่างงาน,ด้านการเจ็บป่วย,ด้านเสียชีวิต,ด้านวิสาหกิจ ให้เกิดขึ้นภายในชุมชนตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

4.2.3 กระบวนการที่ใช้ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในชุมชนมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจความสนใจของคนในท้องถิ่น

สร้างความคุ้นชินหรือความเคยชินกับคนในท้องถิ่นด้วยการลงพื้นที่พูดคุยอย่างเป็นกันเองนำสิ่งที่ได้พูดคุยกันมาวิเคราะห์หาความเป็นไปได้ว่าในชุมชนมีสิ่งไหนที่น่าสนใจซึ่งสามารถนำไปสร้างและต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ในชุมชนต่อไปได้

จากการสำรวจพบว่ามีสมุนไพรชนิดหนึ่งที่น่าสนใจคือตะไคร้หอมซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่แพร่หลายในชุมชนและเป็นความบังเอิญที่คนพบว่ามีกลุ่มผู้สูงอายุของตำบลที่ได้แปรรูปตะไคร้หอมเป็นผลิตภัณฑ์ไถ่อยู่อยู่แล้วเราจึงได้ปรึกษากันสำหรับการร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุตำบลเวียงและกลุ่มU23ตำบลเวียงเพื่อพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับตะไคร้หอม

ภายใต้การจัดอบรมสัมมนาซีพีใหม่ของทีม U2T ตำบลเวียงได้แบ่งการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจเป็น 2 รอบดังนี้

รอบที่ 1 จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรตะไคร้หอมและการทำสเปย์ตะไคร้หอมไถ่โดยมีประชาชนและสมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุตำบลเวียงมาเป็นวิทยากร

รอบที่ 2 จัดอบรมการต่อยอดผลิตภัณฑ์จากสเปย์ตะไคร้หอมไถ่มาเป็นสเปย์แอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อกลิ่นตะไคร้หอมโดยมีวิธีการจัดอบรมทั้ง 2 ครั้งหลังจากจัดอบรมทั้ง 2 ครั้งทำให้เกิดผู้ที่สนใจทำผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมร่วมกับผู้สูงอายุตำบลเวียงจึงเกิดเป็นกลุ่มผู้ปลูกขึ้น(ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำอยู่เดิมต่อไปนี้จะเรียกว่ากลุ่มแปรรูป)

ขั้นตอนที่ 3 หาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์รวมถึงตลาดให้กับกลุ่มผู้ปลูกเพื่อจำหน่ายใบตะไคร้หอมในอนาคต

- ทีม U2T ตำบลเวียงได้สร้างช่องทางการตลาดออนไลน์ให้กับกลุ่มแปรรูปเพื่อ โปรโมท และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ทำจากตะไคร้หอม คือ เพจ “JK by Jah Kai”
- ทีม U2T ตำบล เวียงได้ promote ผลิตภัณฑ์ด้วยการออกบูธตามงานต่าง ๆ อาทิงานเกษตรแฟร์รวมถึงสถานที่สำคัญตามแหล่งชุมชน
- นำสินค้าไปทดลองวางจำหน่ายร่วมกับร้านค้าตลาดสดและสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน
- หาแหล่งรับซื้อเพื่อรองรับตลาดการขายใบตะไคร้หอมให้กับกลุ่มผู้ปลูกในอนาคต

รูปภาพที่ 4.2 เพจ Facebook ชื่อ JK by Jah-Kai

รูปภาพที่ 4.3 รูปภาพการออกบูธขายสินค้าในงานแสดงสินค้าต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 4 ติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่มผู้แปรรูปและกลุ่มผู้ปลูก

กลุ่มแปรรูป หลังจากที่ได้ทางทีม U2T ตำบลเวียงได้วางแผนเรื่องการตลาดออนไลน์และการตลาดออฟไลน์ตามแหล่งชุมชนโดยดูจากรายรับและยอดการผลิตสินค้าในแต่ละครั้ง

รูปภาพที่ 4.4 วางแผนเรื่องการตลาดออนไลน์และการตลาดออฟไลน์ตามแหล่งชุมชน

กลุ่มผู้ปลูก ทีม U2T ตำบลเวียงได้แจกต้นพันธุ์ตะไคร้หอมให้กับกลุ่มผู้ปลูกแล้วทางทีมได้ลงพื้นที่ไปติดตามผลเดือนละครั้งโดยดูจากการเจริญเติบโตของ พันธุ์ตะไคร้หอมหากเกิดปัญหาเช่นโตช้าหรือพันธุ์ตายทั้งทีมได้แก้ปัญหาโดยการให้ความรู้เพิ่มเติมและนำพันธุ์ใหม่ไปทดแทน

รูปภาพที่ 4.5 ทีม U2T ตำบลเวียงได้แจกและติดตามผลต้นพันธุ์ตะไคร้หอมให้กับกลุ่มผู้ปลูก

ขั้นตอนที่ 5 ช่วยพัฒนาและให้การแนะนำเพิ่มเติมให้กับกลุ่มแปรรูปและกลุ่มผู้ปลูก

กลุ่มแปรรูป ร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้น่าใช้ และเป็นที่สนใจสามารถพกพาได้สะดวกรวมถึงการจำหน่ายทางออนไลน์

รูปภาพที่ 4.6 กลุ่มแปรรูปร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์
สเปรย์ตะไคร้หอมไล่ยุง, สเปรย์แอลกอฮอล์ตะไคร้หอม

กลุ่มผู้ปลูกหาต้นพันธุ์และแนะนำวิธีการปลูกรวมถึงวิธีการดูแลที่
ถูกต้องรวมถึงสร้างความมั่นใจให้กลุ่มโดยการหาตลาดรองรับเพื่อซื้อใบตะไคร้
หอมในอนาคตต่อไป

รูปภาพที่ 4.7 กลุ่มผู้ปลูกหาต้นพันธุ์และแนะนำวิธีการปลูกรวมถึงวิธีการดูแล

4.3. สถานการณ์ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

4.3.1 ด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน

จากสถานการณ์ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ของตำบลเวียง อำเภอ
เชียงคำ จังหวัดพะเยา จากการที่มหาวิทยาลัยมีโครงการ U2T ในพื้นที่ตำบล
เวียงใต้ไปสำรวจ ทำให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนในการที่จะต้องเร่งทำการพัฒนา
เพื่อให้เกิดการพัฒนาสัมมาชีพ เพื่อให้กลุ่มดังกล่าวมีรายได้มากขึ้น และ
ประชาชนมีทักษะอาชีพที่ดีขึ้นกว่าเดิมจึงทำให้เกิดการเพิ่มกลุ่มขึ้นมาเป็นจำนวน
2 กลุ่มคือกลุ่มแปรรูปตะไคร้หอม (กลุ่มผู้สูงอายุ) และกลุ่มผู้ปลูกตะไคร้หอม
(กลุ่มผู้สนใจหลังเข้าอบรม) โดยมีสมาชิกกลุ่มดังนี้ กลุ่มแปรรูปตะไคร้หอม
จำนวน 12 คน และ กลุ่มกลุ่มผู้ปลูกตะไคร้หอม จำนวน 13 คน เพื่อเป็นส่วนใน
การขับเคลื่อนเพื่อสร้างความเข้มแข็งและรายได้ต่อกลุ่มดังกล่าว

จากการร่วมมือของทีม U2T ตำบลเวียงและกลุ่มผู้สูงอายุทำให้สเปรย์ตะไคร้หอมเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก ทีม U2T ตำบลเวียง จัดโปรมทั้งในรูปแบบออนไลน์และรูปแบบปกติ ทั้งใน เฟจ Facebook และ การออกจำหน่าย ภายใน ตลาดไชยพรม ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ทำให้กลุ่มผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ในส่วนของกลุ่มผู้ปลูกตะไคร้หอมทางทีม U2T ตำบลเวียง ดำเนินโครงการ "การส่งเสริมสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์กรระดับตำบล" ภายใต้โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) โครงการส่งเสริมสวัสดิการแบบบูรณาการด้วยข้อมูลองค์กรระดับตำบล กิจกรรมที่ 5 “การพัฒนาอาชีพใหม่ฯ (การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อยกระดับอาชีพและเศรษฐกิจในพื้นที่)” วันที่ 10 กรกฎาคม 2564 ณ ศาลาเอนกประสงค์วัดดอนไชย หมู่ 8 ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ได้แจกต้นตะไคร้หอมไปทดลองปลูก จากการติดตามและขยายผลมีผู้สนใจจำนวน 15 คน ณ ปัจจุบันทางทีมอยู่ในขั้นตอนเตรียมจัดตั้งกลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน แนวทางการสร้างบริษัทไทยสมุทรเข้ามาเป็นผู้รับซื้อตะไคร้เพื่อรองรับผลผลิต ณ ปัจจุบันกลุ่มผู้ปลูกตะไคร้หอมยังอยู่ในขั้นตอนในการปลูก ซึ่งใช้ระยะเวลาในการปลูก ประมาณ 6 เดือน

รูปภาพที่ 4.8 การพัฒนาอาชีพใหม่ฯ
(การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อยกระดับอาชีพและเศรษฐกิจในพื้นที่)

4.3.2 ด้านการส่งเสริมสวัสดิการสังคม

จากสถานการณ์ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ของตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จากการที่มหาวิทยาลัยมีโครงการ U2T ในพื้นที่ตำบลเวียงใต้ไปศึกษาและสำรวจ ทำให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนในการที่จะต้องเร่งทำการพัฒนาเพื่อให้เกิดการเข้าถึงสวัสดิการภายในชุมชนมากขึ้น โดยมีขั้นตอนคือ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม นำไปสู่การจัดตั้งสวัสดิการชุมชนในกลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มสวัสดิการในระดับตำบล ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1.ด้านการวางแผน

เป็นการนำเอาการพัฒนาสมาชิกในชุมชนหรือการยกระดับเศรษฐกิจมาผสมผสานกับความต้องการของคนในชุมชน นำมาสู่การจัดตั้งกลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน โดยเป็นส่วนหนึ่งในสวัสดิการสังคมด้านการวางแผน มีรายละเอียดสิทธิประโยชน์ ดังนี้

- แจกต้นกล้าตะไคร้หอม 30 ต้น/คน
- เป็นกองทุนกู้ยืมฉุกเฉิน
- มีเงินปันผลให้แก่สมาชิก
- รับประกันการรับซื้อผลผลิตจากตะไคร้หอม
- มีจุดบริการ อุปกรณ์ ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์
- มีการอบรมให้ความรู้ในด้านการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์

เงื่อนไขในการสมัครรับสิทธิประโยชน์

- (1) เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มตะไคร้หอม
- (2) ปลูกตะไคร้ภายในครัวเรือน
- (3) เข้าร่วมเป็นสมาชิก 6 เดือนขึ้นไป

2.ด้านการเจ็บป่วย

เป็นการวางแผนการใช้จ่ายเงินในยามเจ็บป่วย มีการประกันรายได้ให้อุ่นใจ ขณะรักษาพยาบาล โดยมีรายละเอียดสิทธิประโยชน์ ดังนี้

-มีสิทธิรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลตามบัตรทอง ของ
กระทรวงสาธารณสุข

- มีเงินทดแทนการขาดรายได้
- มีเงินขวัญถุงกรณีป่วยฉุกเฉิน
- มีเงินกู้ยืมฉุกเฉินดอกเบี้ย 0 %
- มีเงินปันผลปีละ 1 ครั้ง
- มีตะกร้าเยี่ยมไข้

เงื่อนไขในการสมัครรับสิทธิประโยชน์

- (1) มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป
- (2) เป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า 3 เดือน
- (3) ออมเงินสัจจะ จำนวนเงิน 50 บาท/เดือน
- (4) มีหุ้นตั้งแต่ 300 บาทขึ้นไป

3.ด้านเสียชีวิต

เป็นการวางแผนการใช้จ่ายเงินเพื่อใช้ในการจัดการดูแลศพสมาชิกหลัง
เสียชีวิต โดยมีรายละเอียดสิทธิประโยชน์ ดังนี้

- ครอบครัวผู้เสียชีวิตจะได้รับเงินสงเคราะห์ฌาปนกิจ
- กรณีทางครอบครัวผู้เสียชีวิตต้องการผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไป
ใช้ในงานศพ จะได้รับสินค้าในราคาสมาชิก

เงื่อนไขในการสมัครรับสิทธิประโยชน์

- (1) เป็นสมาชิกกลุ่มตะไคร้หอม
- (2) การเป็นสมาชิกจะสมบูรณ์เมื่อครบ 30 วันหลังวันสมัคร
- (3) เมื่อสมาชิกคนใดคนหนึ่งเสียชีวิต สมาชิกภายในกลุ่ม
จะต้องชำระเงินสงเคราะห์รายละ 50 บาท
- (4) การเป็นสมาชิกจะสิ้นสุดเมื่อ ตาย ลาออก หรือ ขาดส่ง
เงินสงเคราะห์ 3 ครั้ง

4.4. ผลกระทบและความยั่งยืนของการเปลี่ยนแปลง

ในด้านผลกระทบและความยั่งยืนของการเปลี่ยนแปลงจากการทำงานร่วมกันระหว่างทีม U2T กับชุมชน ได้ทราบถึงปัญหาและแบ่งปัญหาออกได้เป็นด้านได้แก่

4.4.1 ด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน

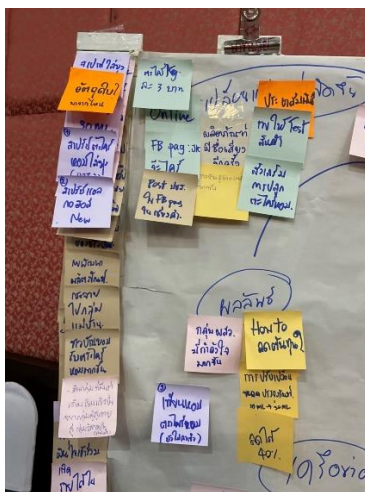
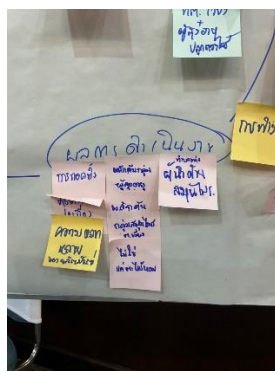
กลุ่มที่ 1 กลุ่มแปรรูปตะไคร้หอม เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้เกิดปัญหาในการพบปะการทำกิจกรรม เกิดความล่าช้าในการทำงาน รวมทั้ง การจำหน่าย ทำให้ยอดขายไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ในส่วนของความยั่งยืนทีม U2T ได้โปรโมทผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อสามารถแก้ปัญหาหรือช่วยลดผลกระทบดังกล่าวได้

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ปลูกตะไคร้หอม การเกิดปัญหาในกลุ่มผู้ปลูกตะไคร้หอมนั้นเกิดปัญหาต้นตะไคร้ปลูกไม่ขึ้น จากการตรวจสอบเบื้องต้นพบปัญหว่าต้นตอพันธุ์ตะไคร้หอมไม่มีราก ทั้งทีม U2T ได้นำต้นกล้าตะไคร้หอม ไปแช่น้ำยาและมอบให้กับกลุ่มผู้อบรมต่อไป จากการปลูกตะไคร้หอม ทำให้ครัวเรือนมีรายได้จากการขายใบตะไคร้หอมจึงทำให้กลุ่มผู้ปลูกตะไคร้หอม เข้าถึงสวัสดิการที่เข้าถึงรายได้โดยอิงจากรายได้เป็นหลัก

• ความยั่งยืนของการเปลี่ยนแปลง

ระยะเวลาที่ U2T ตำบลเวียง ได้เข้ามาร่วมพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ให้กับกลุ่มผู้ปลูกและแปรรูปตะไคร้หอมของตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ซึ่งกลุ่ม U2T ตำบลเวียง ได้เล็งเห็นถึงความพยายามและความมุ่งมั่นของกลุ่มปลูกและแปรรูปตะไคร้หอมเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้จากการเริ่มเข้าใจและนำองค์ความรู้ที่ กลุ่ม U2T ตำบลเวียง ได้เข้าไปทำกิจกรรมอบรมการยกระดับผลิตภัณฑ์ให้เห็นถึงความยั่งยืนของกลุ่มดังกล่าว โดยเริ่มจากการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้และตระหนักถึงการใช่วัสดุที่มีอยู่แล้วในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากขึ้นรวมทั้งพยายามรักษาเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์และคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นจุดขาย นอกจากนี้ทางกลุ่มปลูกและแปรรูปตะไคร้หอมมีความมั่นคงและแข็งแรงมากขึ้นกว่าเดิมโดยมีตัวชี้วัดจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการ

ภาพตัวอย่างความคิดเห็นที่ได้จากการสรุปบทเรียนร่วมกันของ U2T ตำบลเวียง

4.4.2 ด้านการส่งเสริมสวัสดิการสังคม

หลังจากทีม U2T ได้เข้ามาพัฒนาด้านสวัสดิการชุมชนภายในตำบล ทำให้มีการจัดตั้งสวัสดิการชุมชนในกลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มสวัสดิการในระดับตำบลขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดทำสวัสดิการด้านต่างๆ มีการดำเนินการอย่างมีแบบแผน และยั่งยืน

บทที่ 5 สรุปผลการดำเนินโครงการ

ด้วยกระบวนการ กิจกรรม และผลลัพธ์ที่นำเสนอแล้วในบทก่อนหน้า บทนี้จะได้นำเสนอผลการดำเนินโครงการที่เปรียบเทียบกับแผนการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้ (หัวข้อที่ 5.1) และสรุปบทเรียนและองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินงานทั้งหมด (หัวข้อที่ 5.2) อันเป็นที่มุ่งหวังว่าจะสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ที่สนใจ เพื่อจะได้เรียนรู้และนำไปปรับใช้กับการทำงานในพื้นที่อื่นหรือการทำงานในอนาคตต่อไป

5.1. สรุปเปรียบเทียบผลกับแผนการดำเนินงาน

การดำเนินงานตลอดระยะเวลาเกือบ 1 ปีที่ผ่านมาของผู้ปฏิบัติงานโครงการ U2T ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ทั้ง 3 ภาคส่วน ประชาชน บัณฑิต และนิสิตต่างก็มุ่งมั่นทำงานเพื่อศึกษาและยกระดับชุมชนโดยมีผลการดำเนินงานโดยสรุปใน 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1) ผลลัพธ์ที่ได้รับการยกระดับ 1 ขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มรายได้ของชุมชน และเกิดอาชีพที่ยั่งยืนซึ่ง U2T ตำบลเวียงได้มีการยกระดับ ผลลัพธ์ตะไคร้หอมขึ้นมา โดยอาศัยต้นทุนอันแข็งแกร่งที่มีอยู่เดิมอยู่แล้วของชุมชนมาเป็นพื้นฐาน ทั้งวัตถุดิบอย่างตะไคร้หอมที่มีการปลูกกันในชุมชนอยู่มากแล้ว กลุ่มผู้สูงอายุที่รวมตัวกันผลิตสินค้ามาก่อนหน้าอยู่แล้ว ผนวกกับองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมของกลุ่มทำให้ทางกลุ่ม U2T ตำบลเวียงมองเห็นถึงศักยภาพของตัวผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมนี้แล้วได้เข้ามาจัดการอบรมและรวบรวมจัดตั้งกลุ่มการผลิตให้กลับมาแข็งแรงอีกครั้ง มีการนำสื่อและช่องทางออนไลน์ต่างๆเข้ามาช่วยในเรื่องของการตลาดและแตกย่อยสินค้าออกจากผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมเป็น สเปรย์กันยุง กลิ่นตะไคร้หอม สเปรย์แอลกอฮอล์กลิ่นตะไคร้หอม และต่อยอดมาเป็นเทียนหอมตะไคร้หอม โดยสินค้าทั้ง 3 ชนิดนี้ได้มีการสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น

จำนวนหนึ่งผ่านยอดขายและยอดสั่งจองที่ผ่านมา และมีความพยายามในการสร้างกลุ่มวิสาหกิจขึ้นมาเป็นกลุ่ม ผู้ผลิตสินค้าสมุนไพรของตำบลเวียงเพื่อสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นและผลักดันให้กลุ่มนี้กลายเป็นผู้นำด้านสมุนไพรในอนาคต

ผลิตภัณฑ์จากตะไคร้หอม

สเปรย์ตะไคร้หอมไล่ยุง

สเปรย์แอลกอฮอล์ตะไคร้หอม

2) Google My Maps และแผนที่เดินดิน โดยมีเป้าหมายการทำแผนที่ทั้ง 10 หมู่บ้านในตำบลเวียง ซึ่งแผนการดำเนินงานของ U2T เวียงนั้นคือการทยอยลงพื้นที่เพื่อทำการปักหมุดลงพื้นที่หมู่บ้านต่างในตำบลไปทีละหมู่บ้านจนกว่าจะครบทั้ง 10 หมู่บ้าน แล้วทยอยจัดทำร่างแผนที่เดินดินของหมู่บ้านขึ้นมาโดยผลการดำเนินโครงการที่ผ่านมาคือ U2T เวียงสามารถจัดทำ Google My Maps ได้ครบ 10 หมู่บ้านและมีฐานข้อมูลเกินกว่าร้อยละ 80 ของครัวเรือนทั้งหมดในแต่ละหมู่บ้าน และมีการจัดทำแผนที่เดินดินแสดงลักษณะพื้นที่ตำแหน่งบ้านของชุมชน โดยมีข้อมูลเกินกว่าร้อยละ 80 ของครัวเรือนทั้งหมดในแต่ละหมู่บ้านเช่นกัน

3) การจัดการทรัพยากรถ่ายทอดบทเรียน 2 ครั้ง โดยมีเป้าหมายเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และในการทำงานให้แก่สาธารณะชน โดยมีแผนการจัด 2 ครั้ง ครั้งแรกจัดในพื้นที่ชุมชนและครั้งที่ 2 จัดพร้อมร่วมกับชุมชนพื้นที่อื่นๆ โดย

การจัดนิทรรศการครั้งแรกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2564 ณ ลานเจ้าหลวงเมืองลำ บ้านลำ หมู่ 4 ตำบลเวียงในชื่อว่า นิทรรศการตะไคร้หอมโดยมีการจัดทำซุ้มกิจกรรมแบ่งออกเป็น 4 ซุ้ม ผู้ปลูก แปรรูป การตลาด และสวัสดิการสังคม เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และการดำเนินงานที่ผ่านมาของ U2T ตำบลเวียงให้แก่ผู้คนในชุมชนได้รับรู้และรับทราบ

ภาพการจัดนิทรรศการ ณ ลานเจ้าหลวงเมืองลำ

ในการจัดนิทรรศการครั้งที่ 2 ได้มีการจัดขึ้นร่วมกับพื้นที่ตำบลลิม ตำบลสบงและตำบลคือเวียงในชื่อ นิทรรศการของลำของดี 4 ตำบล ณ ลานกีฬาอนุเคราะห์เทศบาลเมืองพะเยา เมื่อวันที่ 10-11 ธันวาคม 2564 เพื่อเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สาธารณะชนและวางขายผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมอีกด้วย

4) แบบสำรวจข้อมูลสวัสดิการสังคมและแผนที่เดินดินสวัสดิการสังคม เป้าหมายและแผนคือการสำรวจข้อมูลสวัสดิการสังคมให้ได้ร้อยละ 80 ของครัวเรือนทั้งหมด และจัดทำแผนที่เดินดินสวัสดิการสังคมให้ครบทั้ง 10 หมู่บ้าน โดย U2T เวียงได้มีการลงเก็บข้อมูลสวัสดิการสังคมมาโดยตลอดเพื่อสำรวจการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของคนในชุมชนและมีการติดตามผลเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ในแต่ละเดือน ซึ่งหลังจากมีการสำรวจข้อมูลแล้วจะมีการส่งต่อข้อมูลไปยังภาคินิสิตเพื่อถอดข้อมูลเหล่านั้นลงบนGoogle My Maps เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการข้อมูลที่จะนำไปใช้ต่อจากการ U2T เวียงนำข้อมูลที่มีการจัดการเหล่านี้แล้วนั้นไปจัดทำเป็นแผนที่เดินดินด้านสวัสดิการสังคมต่อไป ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมา U2T เวียงสามารถสำรวจข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมได้มากกว่าร้อยละ 80 ของครัวเรือนทั้งหมดในแต่ละหมู่บ้านและสามารถจัดทำแผนที่เดินดินด้านสวัสดิการสังคมได้ทั้ง 10 หมู่บ้านเพื่อส่งมอบต่อให้แต่ละหมู่บ้านต่อไปเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน และจัดสรรคนในชุมชนให้สามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคมได้ต่อไป

ภาพการจัดเก็บข้อมูลสวัสดิการสังคมในตำบลเวียง

ภาพการจัดทำแผนที่เดินดินแบบวาดด้วยมือ

5) ชุมชนเข้าและเข้าถึงสวัสดิการสังคมมากขึ้น โดยมีเป้าหมายคือ ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น ซึ่ง U2T เวียงได้มีการจัดการอบรมด้านสวัสดิการสังคมขึ้นทั้งหมด 2 ครั้งเพื่อเป็นการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในเรื่องสวัสดิการสังคมให้แก่ชุมชน นอกจากนี้ยังมีการทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านสวัสดิการสังคม ภายหลังการอบรมซึ่งผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นและได้มีการทดลองใช้แอปพลิเคชัน Mesitthi เป็นแอปพลิเคชันในการตรวจสอบสวัสดิการด้านสังคมและเป็น 1 ช่องทางในการตรวจสอบสิทธิทางสวัสดิการสังคมและการขยายช่องทางการเข้าถึงสวัสดิการสังคมง่ายๆผ่านหน้าจอ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยให้ชุมชนเข้าใจและเข้าถึงสวัสดิการสังคมได้มากขึ้นเป็นอย่างมาก

ภาพกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจสวัสดิการสังคม

ภาพกิจกรรมการทดลองใช้แอปพลิเคชัน “มีสิทธิ”

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการดำเนินงานข้างต้นกับผลการดำเนินงานที่คาดหวังตาม 11 เป้าหมายเฉพาะของโครงการ สามารถสรุปได้ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

11 เป้าหมายโครงการ U2T-SPSS	ผลการดำเนินงาน
1. ผลผลิตงานที่ได้รับยกระดับ 1 ชิ้น	- รายได้ของชุมชนเพิ่มขึ้น - อาชีพที่ได้รับการพัฒนามีแนวโน้มที่จะเกิดความยั่งยืน
2. Google My Maps และแผนที่เดินดิน	ครบทั้ง 10 หมู่บ้าน
3. ผู้รับจ้างได้รับการพัฒนาทักษะ 4 ด้าน	ผู้รับจ้างทุกคน ผ่านการประเมินทักษะ 4 ด้าน
4. หนังสือ 1 เรื่อง	หนังสือที่นำเสนอองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ 1 เรื่อง
5. นิทรรศการ ถ่ายทอดบทเรียน 2 ครั้ง	เกิดการจัดนิทรรศการ 2 ครั้ง
6. วิดีโอแนะนำเสนอผลการดำเนินงาน 1 คลิป	VDO แนะนำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

11 เป้าหมายโครงการ U2T-SPSS	ผลการดำเนินงาน
7. แบบสำรวจ COVID ของ อว.	เป็นไปตามเป้าหมายที่ อว. กำหนด
8. แบบสำรวจข้อมูลสวัสดิการสังคมของโครงการ	มีการเก็บข้อมูลได้มากกว่าร้อยละ 80 ของครัวเรือน และมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นต่อไปได้
9. รายงานสถานภาพตำบลที่ครบถ้วน	รายงานที่มีการประเมินครบทั้ง 16 เป้าหมาย
10. แผนที่เดินดินด้านสวัสดิการสังคม	ครบทั้ง 10 หมู่บ้าน
11. ชุมชนเข้าใจและเข้าถึงสวัสดิการสังคมมากขึ้น	จำนวนช่องทางการเข้าถึงข้อมูลสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น และเกิดสื่อการสร้างเสริมความเข้าใจสวัสดิการสังคมที่หลากหลาย

5.2. บทเรียนและองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินงาน

1) การสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์ชุมชน อย่างยั่งยืน การทำงานร่วมกับชุมชนเราต้องพยายามมองหาต้นทุนและศักยภาพต่างๆของชุมชนเพื่อนำมาเป็นสารตั้งต้นในการทำสิ่งต่างๆ โดยในตำบลเวียงมีต้นทุนเดิมที่ดีอยู่แล้วในชุมชน ไม่ว่าจะเป็น ผู้นำชุมชนที่พยายามมองหาโอกาสต่างๆให้แก่ชุมชนให้ชุมชนได้พัฒนายิ่งขึ้น ผู้คนที่รวมกลุ่มการทำสิ่งต่างๆเพื่อพัฒนาตนเองเช่นกลุ่มผู้สูงอายุของตำบลเวียงที่รวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆและมีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก กลุ่ม U2T ในพื้นที่ที่มีความต้องการสร้างชุมชนของตนให้ดีขึ้น ทรัพยากรต่างๆที่หลากหลายในพื้นที่ที่สามารถเลือกจะหยิบจับนำมาเป็นผลิตภัณฑ์อะไรก็ได้ รวมทั้งเหล่าภาคีเครือข่ายที่คอยให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานใน

ชุมชนมาโดยตลอด ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนส่งเสริมกันให้เกิดเป็นความร่วมมือที่พาไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็งได้ สิ่งเหล่านี้สะท้อนออกมาผ่านการยกระดับผลิตภัณฑ์ของชุมชนอย่างผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอม ที่แสดงให้เห็นพลังของชุมชนได้เป็นอย่างดี และเป้าหมายความยั่งยืนต่อไปก็ต้องอยู่กับชุมชนต่อว่าจะสามารถนำพาผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมไปได้ไกลมากน้อยแค่ไหน แต่การดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้ได้เรียนรู้ว่า พลังของชุมชนและผู้คนในชุมชนคือพลังสำคัญที่จะคอยขับเคลื่อนสังคมไปได้อย่างยั่งยืน

2) สวัสดิการสังคมเรื่องใกล้ตัว ที่ไม่ควรมองข้าม เมื่อพูดถึงชีวิตมนุษย์ก็คงวนเวียนไปไม่พ้นแต่ละวันไปกับเรื่องของการเกิด แก่ เจ็บ ตาย อันเป็นเรื่องของธรรมชาติ เราผ่านวงเวียนนี้ไปทุกวันโดยไม่รู้ตัว มันจะดีกว่าไหมหากตลอดวงเวียนชีวิตของเรามีหลักประกันให้เราได้อยู่ดีและพึงพิง หลักประกันนั้นคือสวัสดิการสังคม เป็นหลักประกันที่ว่าในช่วงชีวิตเราจะไม่ต้องยากลำบากมากมาย หากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน ซึ่งในความเป็นจริงเราแทบจะไม่ค่อยมองหาหลักประกันอันแสนจะใกล้ตัวเหล่านี้เลยจากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้เราว่าการจะเข้าถึงสวัสดิการสังคมเหล่านี้จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพอสมควร เพื่อที่จะตัดสินใจในเงื่อนไขและรายละเอียดต่างๆ เหล่านั้น ความรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็น และรายได้ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยในการเข้าถึงสวัสดิการสังคมคนที่รายได้มากก็จะสามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมในทุกด้านมากกว่าคนที่มียาได้น้อย ดังนั้นการผลักดันและส่งเสริมรายได้ให้ผู้คนก็เป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะช่วยให้เข้าถึงสวัสดิการสังคมได้เช่นกัน

ภาคผนวก 1 รายชื่อคณะกรรมการโครงการ U2T

รายชื่อคณะกรรมการ ณ วันที่ 15 ธ.ค. 2564 มีดังนี้

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ภาคปฏิบัติงาน
1	นางสาวเกวลิณ เงินคำ	บัณฑิต
2	นางสาวชญาณิชฐ์ ใจดี	
3	นางสาวกุศลิน ธาตวลวัฒน์	
4	นายจิรติกุล วงศ์ราช	
5	นางสาวจุฑาทิพย์ ชัยแก้ว	
6	นายจิรายุทธิ์ กองกิจ	
7	นางสาววรัวีร์ บุญไญ้ประการ	
8	นายศิริศักดิ์ ไชยวงศ์	
9	นายชนสรณ์ สีหมอก	
10	นายกณิณ เมืองมูล	
11	นางสาวพรรณกาญจน์ พวงมาลา	
12	นางสาวสุภาภรณ์ โตะน้อย	นิสิต
13	นายกฤษณะ จันนาค	
14	นายปภาวิน ปินทะยา	
15	นายพิเชษฐ สร้อยวงศ์คำ	
16	นางสาวทิพย์เกสร สุริยะมณี	
17	นายณัฐนันท์ คำฝั้น	
18	นายวีรยุทธ สติราษฎร์	ประชาชน
19	นางสาวปภัสสร เดชคำตัน	
20	นางสายหยัด ชัยแก้ว	
21	นางสาวชนัดดา สุ่มทรัพย์	
22	นายมหัทธนะโชติ สมณะ	

